

Színház

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2006. DECEMBER

Parti Nagy Lajos: Molière: Tartuffe

SZEREPLŐK

TARTUFFE
ORGON
ELMIRA, Orgon felesége
DORINE, Mariane komornája
CLÉANTE, Orgon sógora
MARIANE, Orgon lánya, Valér szerelme
DAMIS, Orgon fia
VALÉR, Mariane szerelme
PERNELLE-NÉ, Orgon anyja
LÓRINC, Tartuffe szolgája

ELSŐ FELVONÁS

Első jelenet

(Pernelle-né, Elmira, Mariane, Dorine, Damis, Cléante)

PERNELLE-NÉ

Ez itt egy bünbarlang, egy komplett Szodoma.

Én itt egy percig sem maradok!

ELMIRA

Ugyan már,

Hát hova tetszik a mamának sietni?

PERNELLE-NÉ

Még hogy hová? Haza. Nekem ebből elég.

ELMIRA

Meg tetszettünk sérteni a kedves mamát?

PERNELLE-NÉ

Hogy meg-e? Meg, ha már kérdezed, hogy meg-e.

Nem mintha nem volna nektek secko-jedno.

S te csak, menyem, engem ne kedves mamázzál,

Ha a véleményem nem kedves. Látom én,

A falra hányt borsó unikum hozzám képest.

Mert itt mind csak okos, mindenkit lepofáz,

Ez itt egy kupleráj, már megbocsássatok.

DORINE

De...

PERNELLE-NÉ

...Aranyoskám, te itt, ha jól tudom, csak egy...

Kis alkalmazott vagy, úgyhogy tartsd a szádat!

Mondom, hogy kupleráj, hol minden kis repedt...

DAMIS

...De...

PERNELLE-NÉ

...Te végképp hallgass, te hülye vagy, fiam,

Az az igazság, hogy mentül badibb leszel,

Antul idiótább, jól jegyezd meg. Én csak

Apádat félttem, szegényt, hogy miattad a

Szíve megrepedt vagy a guta...

MARIANE

Nagymama...

PERNELLE-NÉ

Még ez hiányzott, az ájtatoska bárány,

A kishűg! Azt hinnéd, háromig se számol,
Aztán egyszer, hajaj, majd mi ki nem derül,
Csak késő ne legyen, isten bocsássa meg...

ELMIRA

De mama, kérem...

PERNELLE-NÉ

...Csak semmi mama kérem,

Te is hibás vagy a Deákné vásznánál.
Már pardonjál, de ez nem egy viselkedés.
Szegény anyjuk helyett anyjuk kéne lenned,
Ki sirjában forog, ahogy te urizálsz.
Kinek vagy ekkora nagy dáma, angyalom?
Mert tisztességes asszony férjének nem riszál,
És nem cafrankodik...

CLÉANTE

...Na de kedves mama!

PERNELLE-NÉ

Védi, naná, hogy, ha egyszer édesbátyja.
Mellesleg mit mamáz? Papázom én magát?
Az úr nem rokonom, istennek hála, nem.
De a fiam helyébe promt kitiltanám
E házból, hajh, de ki! S nem ám, hogy bólogat
A jámbor fiam, akármí förtelemmel
Traktálja doszt a szabadgondolkodó úr!
Egy kisuhintott éjjeliedénybe több
Erény van... na jó, nincs több, pont annyi van,
Megengedem. Csak nem baj tán, hogy őszinte
Vagyok? Akinek ez nem tetszik, agyó mars!
Ami a szívemen, a számon, és paszé.

DAMIS

Akkor is, ha Tartuffe-ről van szó, nagymama?

PERNELLE-NÉ

Na tudhattam, hogy ezzel jöttök. Akkor is.
Mert Tartuffe az egy... tartuff. Az egy etalon.
Azt lábujjatokig szátokra ne vegyétek!

DORINE

Tudja ki a lábát!?

PERNELLE-NÉ

Csak ne tudjakizzál!

Az epém elfakad, hát már semmi se szent?

DAMIS

Szent? Álszent, nagymama! A szemét hova tette?

Mióta itt főtör ez az imahernyó

Apánknál, meg se moccanhatunk nélküle.

Belepofázik a dolgainkba, sőt dönt,

Hogy mit lehet és mit nem, a tököm kivan,

Már ha kilehet az engedélye nélkül.

DORINE

Csatlakozom. Kivagyunk mindahányan.

Ennek az is főbűn, ha levegőt veszünk,

A paplanunk alá beturkál és szuszakszik...

PERNELLE-NÉ

Szuszsakszik? Turkál? Micsoda egy mosdatlan

Praliné vagy te, drágám!

DORINE

Csak nem jól teszi?

PERNELLE-NÉ

De bizony, hogy jól, mert van turkálni bőven,

Ha akad, ki nem rest, és a piszkos munkát

A bűn legelőjén nem hártja másra.

Ez a bajotok, hogy lett végre egy pásztor,

Ki értetek turkál, hála a fiamnak.

DAMIS

Hála, még hogy hála?! Ne mondja, nagymama!

Ha apánk meghülyült, sajnálom, lelke rajta,
Turkáljon érte Tartuffe, nyaljon csontig neki
Az erény útján, de minket hagyjon békén,
Amíg finom vagyok, mert egyszer elkapom,
S isten bizony, saját szenteltvizébe fojtom.

DORINE

Tetszik látni? Jobb lesz, hogy a fiatalúr
A börtönbe kerül? Ha nem bitóra épp
Egy rossz lájmór miatt, ki egy szál áhítatban
Esett be hozzánk, és kilógott a segge.
Most meg a nagy arcától a nap sem látszik.
S őrjöng, ha a halkést olykor elfelejtem.

PERNELLE-NÉ

Isten úgy segéljen, az ilyen beszédből
Lehet épp látni, hogy igaza van néki.
Ha hallgatnátok rá, ez a tisztos hajlék
nem Szodoma lenne ...

DORINE

...Szodoma? Jó duma...

Nem értem, a néni mért nem veszi észre

A szent álarc mögül kileskelő stricit.

PERNELLE-NÉ

Befogd, szajhakigyó!

DORINE

Hát csak vegye észre!

Kilógó lóláb a szolgája is, ő is.

PERNELLE-NÉ

Az mindegy, a szolga, Lőrinc, vagy hogy hívják.

Viszont Tartuffe egy szent. Kezeskedek érte.

Mint ha macska orrát beverik a tálba,

Úgy mutatja néktek, hol lakik az Isten.

Azért fújtok rája, azért fenekedtek,

Mert szelid erénye szilárd, mint a szikla,

És üzelmeitek rajta fennakadnak.

DORINE

Nemáhog az Isten herótot kap minden

Látogatótól meg vendégtől, aki csak

Meglátogat minket?! Tartuffe meg cirkuszol,

Ha meghall egy kocsit, meglát egy szalagot.

Előtte a gazdánk mint egy betojt gyerek.

Megjegyzem, tudom én, ókelme oly vadul

Kit félt, s kit dugna a világ szeme elől.

(Elmira felé int a fejével)

PERNELLE-NÉ

Kapnál most, ne félj, volnál az én cselédem!

Egyébként jól teszi, tudd meg, hogyha félti.

Van neki rá oka, menyem, már megbocsásd,

Úgy érte, a látszat szerint van. Bálra bál,

Koktéllra koktél, télre nyár, szezon szezonra,

Kocsi hátán kocsi, a lármás szolgahad,

A sok pajkolódás, hogy veszi ki magát?

Én nem mondom, ugye, hogy alapja volna,

De a haraszt szomszéd addig-addig zörög,

Ameddig a végén már a szél is fújja...

DAMIS

Haraszt szomszéd?

PERNELLE-NÉ

Ehhez te, fiam, hülye vagy,

A képes beszédhez túl szivacs a fejed.

Sok a pletyka. Ennyit akartam mondani.

CLÉANTE

Ugyan kit érdekel, mindig van szóbeszéd.

Nagy tulok, asszonyom, aki felül neki,

S egész életében maga körül forog,

Hogy a háta mögött mit beszélnek róla.
Ha már reménytelen, jobb nem is törődni
A világ szájával, hisz mi is csak fogak,
Jobb vagy rosszabb fogak vagyunk, úgy higgye el,
S egymás háta mögött élünk mindannyian.
Éljen ki-ki saját tisztessége szerint,
A szomszéd pediglen jöjjön és nyalja ki.

DORINE

Hogy úgy van, kérem, mert nyelvük van nekik!
A zsákpúder Daphné meg a férje, ezek
Dumálnak összevissza, két ócska kukkoló.
Jól tudják, melyik bolhából lesz elefánt,
Hisz vizket nékik is, pont ott, hogy mást ne mondjak,
Minden gondolatuk csak akörül forog,
Mit férfi s nő művel, és minthogy magukból
Indulnak ki: kéjnősz, parázna minden ember.

Önvétküket így igazolva látják,

Hisz a bűn se bűn már, ha mindenki bűnös.

PERNELLE-NÉ

Fújtok rájuk, persze. Mert példásan élnek.
Irigylésre méltó, ahogy az az asszony
Csak az Úristennel törődik, és inkább
Köszönnetek szépen meg neki, hogy szemét
Rajtatok tartja a látvány ellenére,
Mert félt benneteket az elkárhozástól...

DORINE

Még hogy félt! Tán irigy. A buzgó szentfazék...

Tetszik tudni, mi volt kis csupor korában?

Hogy folyton kútra járt, nem is kifejezés.

Az több pasit fogott, mint templomkilincset,

Amíg kellett nekik. Míg forró vágyai

Szét- és összeaszván nem hültek érényé,

Már bocsánatot kérek. Mondhatom, derék.

Ha viharvert rózsánk rossz vatrantyúvá lett,

Promt fölfedezük magunkban az apácát...

Ha nekünk nem jut, ne jusson senki másnak

A földi jóból... Tökre egy női Tartuffe.

PERNELLE-NÉ

S te ezt tűröd, menyem, sőt még kedvedre is van,

Hogy egy kis rüfke anyósod lepofázza.

Nagyon eddigem van már és netovábbom.

Én nem vagyok a halaskofátok, drágám,

És istenemre mondom, porhüvely legyenek,

Ha még egyszer átlépek ezt a küszöböt.

Vegyétek tudomásul, hogy igaza van

Szegény fiamnak: korpa közt a disznók

Zabálják a gyöngyöt, mármint hogy a sok lúd...

Ha összezavartok, ha nem, az a lényeg,

Kár elétek szórni. A mocskos szátokkal

Azóta ezerszer megettétek volna

Derék apátokat, ha nem hozza ide

E százszorszent embert, kit az ég korbácsa

Küldött úgyszólván, hogy végigverje kedves

Szavával a kilógó pucér... pucértok.

Akárhogy röhögtök egymás hegyén sátán,

Igenis Szodoma. És Tartuffe jól teszi,

Ha az Úrjéshoz való szeretetben

És jámborságban tüzzel-vassal úzi ki

A kiüzendőt. Igen. Mert ez egy Babel,

Egy fertő, sőt... mit is akartam mondani...

(Cléante-ra mutat)

Maga mit röhög? Maga csak ne röhögjön!

Ha meg bolond, kezeltesse magát, de ne

A fiam pénzén, mint ez itt szokásos... (Elmirához)

Pá, anyom, pá, nem látjuk többé egymást.

Második jelenet

(Cléante, Dorine)

CLÉANTE

Micsoda szípirtyóz...

DORINE

Csak halkan, visszajön,

Ha meghallja, és nagyon ki tetszik kapni.

Hogy ő nem vénasszony, ellenben a Cléante úr...

CLÉANTE

Ellenben én?

DORINE

Hát, hogy nem teljességgel...

Tetszik Cléante úr sem... fiatalnak lenni.

CLÉANTE

Szépen mondod, Dorine, szóval öreg vagyok.

Attól még nem muszáj hülyének is lenni.

Ámbár hülye vagyok, mert fel nem foghatom,

Mi lehet a titka, hogy egy polgárasszonyt,

Egy tisztos matrónát, decens, finom lelket

Ez a lufi Tartuffe uja köré csavar,

Annyira, hogy minden méltóságot eldob,

Hogy járkál utána, imáról imára

Csápol neki, őrzöng, keze után kapdos,

Sőt összevész érte életre-halálra

Egész családjával...

DORINE

Ez semmi Orgonhoz

Képest. Nézze csak meg. Az még rosszabb nála.

Korábban próbált nem belekeveredni

Semmibe, mármint úgy értve, az átkosban

Semmibe, s valóban a haja szála se

Görbült meg, maximum összekócolódott.

Egy tisztos polgár, aki fülig lojális,

Van becsülete, van pénze, szép családja,

De mióta Tartuffe belépett a képbe,

Én nem is tudom, meghülyült, már bocsánat.

Testvérnek hívja; és hogy legdrágább neki,

Elmondja százszor egy nap családja füle

Hallatára, ott buszgatja előttük,

Isten az atyám, mint nyoszolyó macáját,

„Úlj asztalfőre, Tartuffe testvérem”, mondja,

S ha az bőfög, rőfög, mert elég bőfögős,

Urunk tapsol, egészségére kívánja.

Na, egy szó, mint száz, teljesen belezúgott,

Úgy csügg minden szaván, mint az Úrjéshoz,

„Beh szépen mondod, testvér, beh igazad van”...

Tartuffe meg a barátság égisze alatt

Hülyét csinál urunkból, futóbolondot.

Mi pénzt kieszed belőle, nem kifejezés!

De bánám is én, legyen az urak baja,

Csak hogy itt van a karfiolfütty szolgálja,

Ki urát majmolván a cselédek között

Buzgalmárkodik, papol és prédikácsol...

Mit tetszik szólni?! Női holmink közt kutat!

A múltkor egy... hát, egy intimebb darabba

Az imakönyv volt becsúszva, van ilyen, nem?

S ott őrzöngött nekem, száján kijött a hab,

Ha én dugtam oda, mondta, ha a Sátán,

Az teljesen mindegy, a dugás a döntő,

Az ima szentségét ezzel meggyaláztuk.
És nem széttépte? De! Mármost hogy a bugyit.

Harmadik jelenet

(*Elmira, Damis, Cléante, Dorine*)

ELMIRA (*Cléante-hoz*)

Örülj, hogy kikísérned nem kellett legalább.
Úgy prédikált, alig lehetett rácsukni a
Kocsiajtót. ...Megjött Orgon, de úgy rohant,
Hogy észre sem vett minket. Anyját se, senkit.
Na, nem mintha meglepődtem volna. Mindegy.
Fönt várom, addig kipihenem anyósom.

CLÉANTE

Annyi időd nincs. Egy ilyen anyós! Kevés
Rá egy élet. Én is rohanok, éppen csak
Üdvözlöm sógorom, nehogy megbántódjon.

DAMIS

Megemlíthetnéd, bácsikám, a húgomat.
Hogy mi lesz már az esküvővel. Azt hiszem,
Tartuffe az oka, hogy apánk halogatja,
Pedig ez nekem, *nekünk* baromi fontos,
Húgom és Valér szeretik egymást, én meg
Valér húgát venném el, érted, hátha te
Tudsz még rá hatni...

DORINE

Megjött a nagyságos úr.

Negyedik jelenet

(*Orgon, Cléante, Dorine*)

ORGON

Mondjad, Dorine, mi újság? Óh! Szervusz, sógor.

CLÉANTE

Szevasz, épp indulok, egy percem van, bocsáss meg...

ORGON

Hogy úgy van, kérlek... nekem sincs több, csak egy perc...
Dorine... maradj, Dorine! (*Cléante-hoz*) Nem tehetek róla,
Oly nyughatlan vagyok, ha két nap nem vagyok...
Muszáj megérdeklődnöm, hogy minden rendben-e.
Kérlek, Dorine, beszélj, mi történt?

DORINE

Eszerint

Tetszett már hallani, hogy ilyen izgatott?

ORGON

Tetszettem? Jézusom, tán történt valami?

DORINE

Tegnap alkonyatkor rosszul lett asszonyunk.
Feje fáj, émelygett, magas láz verte le.

ORGON

És?...

DORINE

És...

ORGON

...Tartuffe barátunk?

DORINE

Az szép kövér már.

Nem győzi a jólét keresztjét cipelni.

ORGON

Szegény...

DORINE

Na, asszonyunk fehér volt, mint a krétapor,
És a szédülése végett kétszer is hányt.
Azt mondta, gondolni se bír vacsorára...

ORGON

És Tartuffe?

DORINE

Az vacsorázott. Ott, a beteg előtt,
Tán meg se látta a hideg ürücombtól,
Hogy közben kétszer is kért lavrot asszonyunk.
Aztán desszertnek még két foglyot bevágott.

ORGON

Szegény...

DORINE

Egész éjszaka csak vergődött az ágyán...

ORGON

...Az ürücomb egy szentnek tán túl zsiros volt...

DORINE

...Nem Tartuffe! Asszonyunk vergődött a lázban!
Nagyságod buzgonárja horkolt, mint a ló.

ORGON

Szegény...

DORINE

Na, reggel felé aztán eret vágatott
Magán, és ettől kissé megkönnyebbült.

ORGON

Tartuffe?

DORINE

Radai rosseb! Asszonyunkról beszélek.
Hogy mennyi vért vesztett. Ellenben Tartuffe,
Mondván vért csinál, s lelkét a bűnök ellen
Vívott csatában fájint megacélozza,
Bőséges reggelijéhez még behörpölt
Két pint vörösbort, merő hitbuzgalomból.

ORGON

Szegény...

DORINE

Na, summa summóz, jól vannak mind a ketten.
Futok, s jelentem asszonyunknak, mennyire
Rettenetesen tetszett aggódni érte.

Ötödik jelenet

(*Orgon, Cléante*)

CLÉANTE

Nem tűnik fel, hogy hülyére vesz ez a lány?
S már engedelmed kérem, nem is ok nélkül.
Hát elment az eszed? Csak ámulok, Orgon,
Hát úgy beszélsz Tartuffe-ről, mint egy szerelmes
Apród, én nem is tudom, mit mondjak, na jó,
Fölszedted a templomlépcsőn, lelked rajta,
Kivakartad a szarból... Na de mindennek...

ORGON

...Van határa, igen, úgyhogy kérlek, megállj,
E mosdatlan beszéd őt mélyen sértené,
Különben is, vajh mit tudsz te róla? Semmit.
S kővel dobáld őt, ki lágy, mint a kenyér.

CLÉANTE

Kenyér? Hülyéskedsz, Orgon? Jó, nem ismerem,
De ha ő lenne maga a földre szállott...

ORGON

...Nem lenne, hanem ő, és igen, földre szállt,

És ha a tefajta... elmének szívében
Volnók alázat, rajongnál te is érte,
Mert egy megtestesült, hogy mondjam, eccehomo,
Aki fölötte áll e világi, gyarló
Észjárásunknak. Egy másik szféra, kérlek.
Hol minden a lélek, és a test csupáncsak
Egy gőzölgő salakzsák, kárhözatszatyor.
CLÉANTE

Milyen szatyor?

ORGON

Kárhözát, ha mond ez neked
Valamit is. Nem, nem vagyok hülye, hidd el,
De minden mondata velőmíg megérint,
És megvilágosít. Szelíd sugarának
Villámfényénél látom, mi fontos, mi nem
Az örök úton, mely az ég felé vezet.
E szellem ízről ízre átjárt engem is,
Cléante, és más emberré lettem általa,
Ki el van hivatva, más horizontra néz,
Sok földi kapoccsal többé nem cicózand,
E siralomvölgy csak dobantója néki,
A hús csupán a lélek fals göngyölegje...
Ha, mit tudom én, anyám vagy feleségem,
Két gyermekem, most ezt csak példának mondom,
E rút földi létből elhalalozának,
Tán nem örülnék, de magasabb szempontból
Annyit se bánnám, mint kapsot a ruhámon...

CLÉANTE

Na mondhatom, szép. Ez volna hát az ember...

ORGON

Igen, Cléante kérlek, és nem ez, hanem ő.
Ha láttad volna orcáján az elrévült
Mosolyt, ahogy szegényen, buzgón térdepelt
A templomban, és imádkozott, imádtad
Volna. Nem ő, ne hidd, szolgálja súgta meg,
Hogy mily szegény, mert ő nem panaszkodandott,
Sőt, nagyon is sőt. Az adományom felét
Vissza akarta adni. „Uram, ez túlzás,
A felét hadd nyújtsam át ezennel önnek!”
„De nem”, mondtam, „de igen”, mondta, „dehogysis”,
Mondtam, s ő, látván eltökéltségemet,
Az ominózus részt mind elosztotta a
A szegények közt mint szerény adományát.
Ott, énelőttem, kétség hozzá ne férjen.
S mióta nálam bírni szerencsélhetem...

CLÉANTE

...Pont erről van szó. Mint hallottam, azóta...

ORGON

...Igen, az életünk nagyon megváltozott,
Szellem és erény hajléka lett a házam,
A fennkölt áhítatnak oszlopcarnoka,
Mely zsinórmérték kötáblába vésve.
Ha hallanád, amint bármi helytelenség,
Erkölcsei orcánk bármicske pattanása
A sodrából kihozza, majd megértenél,
Cléante. Féltő gondoskodása mindönkre
Kisugárzik, kedves hűgödra például...
Tartuffe egy pillantásból látja, ha bárki
Illetlenül, más szóval férfiként néz rá.
Az ember nem is hinné, ő a féltékenyebb.
Szent érzékenysége itt nem ismer határt,
S miképp Jézus az ostort, úgy csattogtatja
Nyelve bársonyát a szeretet nevében.
De azt ne hidd, hogy nem épp önnön magával

A legszigorúbb, mert az! Rá felnéztemben
Már korholnom kell: „Tartuffe, mért bántod magad?”

A múltkor zokogott, testét földre verte,
hamuért küldött, megszagatta ruháját,
Mert imába merülve, hangsúlyozom,
Önkéntelenül, egy bolhát elnyomott magán.
Azt kiáltozta, méltatlan vagyok, uram,
Krisztus nevére, s ott vezekelt ebédig.

CLÉANTE

Majd zabált két pofára. Már megbocsáss, de
Vagy te vagy bolond, vagy engem nézel annak.
Hamu és bolha? Még jó, hogy nem elefánt!
Mert ugyebár nagy az isten állatkertje...

ORGON

...Na tessék, tudhattam volna, hogy kibújik
A zsákból a szabadgondolkodás szöge...
Mert nektek nem szent semmi, mert ti mindent csak
Lepocskondiáztok, ami szép, magasztos...

CLÉANTE

...Na tudod, ha ez szent, legyek én csak profán,
Ha e majom magasztos, én magasztalan
Vagyok, méghezá büszkén. Orgon, hogy vehetsz
Be felnőtt ember létedre ily silány és
Vásári maszlagot?

ORGON

Ó, maszlag hát a hit?

Igen?

CLÉANTE

A hit nem. Csak ez az ingyencirkusz.
Mely persze nincsen ingyen. Nagyon is megvan
Az ilyennek a magához való esze.
Nem tudom, mi a rosszabb; ha hiszi mindezt,
Mert úgy csupán beteg, kit istápolni kell,
Vagy ha nem hiszi, és titkon röhög rajtad,
Mi több: nem érti, s álmélkodik magában,
Hogy rusnya ülepét te orcaként nyalod.
Ami a hitemet illeti, magánügy,
Bolhák s bolond polgárok hátán pálcaként
Az Úr nevét, már megbocsáss, szét nem verem,
S ahol a hit álszent nyavalyatorórsdi,
Ott én a józan észnek s szememnek hiszek.

ORGON

Vagy úgy!? Ülep a hit? Nyavalyatorórsdi?
Csak jól vigyázzál, a bokád meg ne üssed,
Hékám, tudunk ám mi máshogy is beszélni!
Van ám még orr, mely a kénköbzüre kényes!

CLÉANTE

Ha van, azt, úgy látom, Orgon, nem te hordod.
Megengedem, létezik egy típus, mely képtelen
A talmi s mégoly ordenáré látszatot
A valóságostól megkülönböztetni,
A hamisat a hitelestől, vagy ha még
Profánabb akarnék lenni, májától a...

ORGON

...Ki ne mondd! E házban ki ne mondj ilyesmit,
Akármilyen nagy tudósnak és a bölcsek
Kövének hiszed magad. Mind így beszéltek!
Megfellebbezhetetlenül, mosdatlanul.
Íroniával pótoljátok a semmit,
Isten háza csalárd, s tinéktek csak lufi...

CLÉANTE

Nekünk? A francba, én magamról beszélek.
Inkább te bújsz valami sértett, zavaros
S roppant homályos többes számba, sógor,

MÁSODIK FELVONÁS

Első jelenet

De hagyjuk ezt, ne veszekedjünk, tisztellek,
Becsüllek, ám ami a konkrét problémát

Illeti...

ORGON

...Szerintem konkrét probléma egy
Van itt, és az te vagy, úgyhogy fejezzük be!

CLÉANTE

Egy percre még, öcsém, kérlek, családi ügy.
Ha jól tudom, Valérnak szavadat adtad,
Hogy övé Mariane keze, senki másé.

ORGON

Szavamat? Fogjuk rá. De hogy jön ez ide?!

CLÉANTE

Már az esküvő napját is kitűztétek.

ORGON

Mondjuk, kinek ki...

CLÉANTE

...Most kitűztétek vagy nem?

ORGON

Kitűztük, úgy van.

CLÉANTE

Akkor minek halasztod?

ORGON

Halasztanám?

CLÉANTE

Tán meggondoltad a dolgot?

ORGON

És ha meg?

CLÉANTE

Tehát a szavadat szeged?

ORGON

Nem arról van szó.

CLÉANTE

Hanem? Hisz semmi okod

Nem lehet, hogy ígéreted ne teljesítsd.

ORGON

Az attól függ. Hogy mi is a teljesítés,

Hogy kinek a...

CLÉANTE

...Kérlek, ne beszélj mellé!

Valér kért rá, szegény, hogy kérdezzelek meg.

ORGON

Szegény Valér? Na, hála isten, még ez is...

CLÉANTE

Mit még ez is? Felelj! Mit mondhatok neki?

ORGON

Bánom is én, mennem kell. Van elég bajom...

CLÉANTE

...Orgon, tudnom kell, mit forgatsz a fejedben.

ORGON

Mért kéne tudnod? Csupán azt, ami helyes...

CLÉANTE

Betartod a szavad?

ORGON

Megyek. Agyó, Cléante.

CLÉANTE

Orgon, várj, kérlek, cáfolj meg, rosszat sejtetek.

ORGON

Mi rossz a tíféléknek, az másnak épp jó...

Nem ti ugattok, hogy minden viszonylagos?

Akkor mi kéne? Mennem kell. Agyó.

CLÉANTE

Agyó.

(*Orgon, Mariane*)

ORGON

Gyere csak, Mariane, beszédem van veled.
(*Benéz minden oldalajtón*)

MARIANE

Jövök, papácska, jövök. Van itt valaki?

Mit keresel?

ORGON

Épp azt, hogy van-e itt, avagy
Nincs... valaki. Érted, könnyű ám elbújni...
Csupa alkalmas rejtek, fülkék, alkovok,
Még az hiányozna, hogy kihallgassanak...

MARIANE

Ugyan, mi titkunk volna?

ORGON

Nem is hogy titok.

Az Ő színe előtt amúgy sincs semmi titkunk.

De ügyünk még lehet. Bizalmas, családi.

És nyílt szívünk se árt, ha kissé óvatos.

Rendben, nincs itt senki. Magunk között vagyunk,
Megnyugodhatsz, lányom, s beszélhetünk végre.

MARIANE

Én nyugodt vagyok.

ORGON

Nyugodt? Tudod is te azt?!

Remélem, hogy nyugodt, szófogadó leány vagy,
Kit szerető atyád egész szívéből szeret.

Egyetértesz?

MARIANE

Nagyon is egyet, papácska,
Én is egész lányi szívemből szeretlek.
Sosem lehetek eléggé hálás neked.

ORGON

Úgy van. Illetőleg itt az alkalom, hogy...

MARIANE

Hálás legyek?

ORGON

Úgy van. Engedelmesség

Lesz a hála. Ha önszántadból teszed azt,
Amire kérlek.

MARIANE

Azon vagyok, papácska,

Mit apjáért egy lány tehet, én megteszem.

ORGON

Jól van, jól... ennek Tartuffe-ünk is örül majd.

MARIANE

Tartuffe?

ORGON

Ne csodálkozz, hisz családtag. Már-már.

Jut eszembe, mit szólsz őhöz? Úgy értem,

Hogy privátim...

MARIANE

Mármint...

ORGON

...Gondold meg, mit beszélsz!!!

MARIANE

Nos hát, amennyire én... én nem tudhatom...

Látom, a papácska mennyire szereti,

És én jó leányként... az atyámmal tartok.

(Belép Dorine, észrevétlenül megáll Orgon mögött)

ORGON

Helyes. Istennek tetsző válasz, Mariane.
Örvendezz tehát, ahogy örvendek én is,
S hatódjon meg a szíved, miként atyádé,
Hogy ezt a számára százszor kedves embert
Választotta neked leendő férjedül.

MARIANE

Hogy kit?

ORGON

Hogy őt.

MARIANE

Tartuffe-öt?

ORGON

Ó, elpirultál!

Ne szégyelld, apácskádnak tetszik ez a pír,
Vehetem olybá tehát, hogy eltrafáltam
Szűzi gusztusod? Ugye, hogy jó az ötlet?

MARIANE

Jó? Jóóóó? Papácska, te most hülyéskedsz velem?

Ez képtelenség...

ORGON

Mért volna képtelenség?

Magad mondtad az imént, hogy velem tartol,

S ha én szeretem, te se érezhetsz másként...

Hát akkor ne érezz. S te is mondd azt, hogy jó. Na?

MARIANE

Persze, papácska, persze... de ez... mégiscsak...

Nem olyasmi, amit... De hát hogy képzeled?

Hát hogy kényszeríthetsz ekkorát hazudnom?

ORGON

Ki kényszerít? Én? Isten mentsen meg attól!

Ne hazudj! A hazugság bűn. Hanem érezd

Magadtól. Érezd belülről, hogy szereted.

Apád erre kér, és nem a színlelésre.

Igen, pontosan arra, hogy mint én, szeresd.

MARIANE

De pont ez a színlelés!

ORGON

Akkor ne színleld.

Tegyed őszintén.

MARIANE

Dacára hogy nem igaz?

ORGON

De igaz. Attól még igaz, hogy dacára.

Az az igaz, ahogy apád dönt és punctum.

MARIANE

És te úgy döntesz...

ORGON

Úgy. És te is úgy döntesz,

Azt garantálom. Belülről. Jóságadból.

Mostantól Tartuffe családirag tagunk lesz.

Nekem vejem, neked pediglen hitvesed,

Kit oltár elé ...

Második jelenet

(Dorine, Orgon, Mariane)

ORGON (észreveszi Dorine-t)

...Hát te mit keresel itt?

Mit ütöd bele azt a szemtelen orrod

Cseléd létedre?

DORINE

Mondjuk, inkább komorna,

Ki most teljesen paff vagyok, uram.

Hallottam eddig is, hogy készül valami

Kapitális disznóság, de csak nevettem:

„Ugyan, hol élünk? Orgon úr nem egy zsarnok!”

ORGON

Zsarnok? Aztán miért, ha szabad kérdeznem?

Egy tiszta gondolat? S egy tiszta férfi?

Kit keresztény leány...

DORINE

...Egy tiszta micsoda?

Tovább se tessék mondani, úgysem hiszem.

ORGON

Mindjárt teszek róla, hogy elhidd, te lifirc!

DORINE

Lifirc? Vagy úgy, hálsten, viccelni tetszik.

Nem mondom, jó vicc!

ORGON

Hülyét csinálsz belőlem?

DORINE

Dehogy, uram. Sőt, én imádom, ha viccel,

Mariane, neved te is!

ORGON

Csak ne nevéssen.

Itt abszolút nincs semmi nevetnivaló.

DORINE

Még hogy nincs, uram? De hát egy ilyen ötlet

Más nem lehet, mint...

ORGON

...Na most már kuss, ha mondom,

Tessék hinni nekem! Egy apa szavának!

DORINE

Jó, hiszek én, ha muszáj, ámbár még nagyobb

A baj, uram, ha nem vicc...

ORGON

No és mi a baj,

Mondd, te észkombajnina?!

DORINE

Hogy egy ritka jó

Ember, ilyen jószágos képpel, ne tessék

Haragudni, tők meggárgyuljon...

ORGON

...Még hogy én?

Mit nem merészelsz, te tempora, te móres!

Komolyan mondom, mindennek van határa.

DORINE

Hajszálra így van, én is komolyan mondom.

És föl nem foghatom, hogy juthat eszébe

Ilyen disznóság, hogy szeretett leányát

Egy vallási tébolyulthoz kényszeríti.

De mondjuk, szenthez. Az innen nézve mindegy.

ORGON

Nem. Nem mindegy. Szenthez!

DORINE

Ha meg annyira szent,

Ha annyira komplett Jézus vőlegénye,

És az éggel hál csak, akkor mi a lófütty

Dolga van a násszal, hogy csúnyán ne mondjam?

De ez hagyján, egyik férfi, mint a másik.

Hanem a házasság! Csak nem az úr pénze

A csáberő? Mellesleg föl nem foghatom,

Egy gazdag, józan polgár mért földönfutó

koldust keres vejéül?

ORGON

Mért? Tán pont azért.

Jó, nincs semmije, de ez a nincstelenség

Éppen a lélek gazdagságából fakad.

Ki folyton oszt és oszt csak, az nem szorzatik!

S nem durva gúnyt, sokkal inkább dicséretet

Érdemel. De úgy ám! Tessék felnézni rá!

Lesz itt felnézés mindjárt, annyit mondhatok.

Vagyon, világi hívság terhére volt e

Jámbor léleknek mindig, hát csoda-e, hogy

Kisemmizésének nem volt vége-hossza,

Miképp azt nékem könnyek közt elmesélte.

„Ó, Tartuffe, és te hagyta”, kérdeztem erre.

„Hagyta, testvér” rebegte, „jusson másnak is.”

„Na, majd segíték”, mondtam, „az ősi vagyont

Visszaszerezni”, mert nem ám, hogy egy senki,

Hanem patinás nemesi család sarja...

DORINE

Sarja? Be ne tojjak! És el tetszik hinni?

ORGON

Az, ha mondom. Azt látni. Csak higgyétek el!

„Származásomtól az állatok leesne,

Testvérem” – mondja a fülem hallatára

Napjában többször is...

DORINE

Ó, a kis ibolya!

Aztán hogy fér össze ennyi szerénységgel

Egy nadrágban ennyi kóros nagyravágás?

Ha ő csak ott fönt szeretne üdvözülni,

Mivégre itt vagyon, nő s más földi hívság?

Mindegy, így van ez, míg szél van, kerül szélhám.

Nem is érdekelné, ha egy borostányit,

Ha egy kicsikét is legalább mint férfi...

Lenne valamilyen...

ORGON

...Nem minden a férfi!

DORINE

De azért nem semmi. Az agyam elhagyom,

Hogy tudná a lányát egy ilyen takonyhoz

Feleségül adni, hacsak nem muszájna,

Ha tetszik érteni, hogy mire célozok.

ORGON

Nem tetszek, de ha én megcélozok, akkor...

DORINE

...Akkor? Tessék szíves fölébredni inkább,

S végre észrevenni, hogy mire is készül!

Lánya minden perce, napja, minden éje

Merő egy hányinger legyen? Ezt akarja

A szerető apa? Vagy a kútba ugrást?

Jobb esetben egy nagy, ékes felszarvazást?

Mert, nem bírván tovább, az a vége úgylis,

A szegény lány máshol keres vigaszt, mondjuk,

Egy helyes, hozzá illő, tán Valér nevű

Fiatalembernél, nincs kizárva, nemde?

Akkor aztán mi van? Botrány, kitagadás,

Zajos dörgedelmek, tempora meg móres,

Holott ki a bűnös, holott ki a romlott?

Tessék csak elhinni, nem kis százalékban,

Apák sara az, mi lányuk pötytyözendi.

ORGON

Pötytyözendi?

DORINE

Mármint úgy értve...

ORGON

...Tudom, hogy

Értve. Tudom. Majd te fogsz pont kitanítani

A nagy agyaddal...

DORINE

...Mindegy, csak kitanuljon.

Mert rá tetszik férni az úrra a lecke.

ORGON

Na jó, elég legyen, Dorine!

DORINE

Parancsára.

ORGON

Mit hogy parancsára?

DORINE

Hát hogy elég legyen.

ORGON

Mariane, remélem, nem értetted félre

Ezt a libertinus, némbéri beszédet!

Család ez, kérdem én, avagy republika?

Már megbocsássatok, de én vagyok az apja,

S akinek én vagyok az apja, én tudom

Mi kell neki a legjobban. És mi nem kell.

A Valér, kislányom. Például az nem kell.

MARIANE

Én úgy tudom, atyám...

ORGON

...Jó, volt egy ígélet,

De az nem számít, ha magasabb szempont van.

DORINE

Azonnal eldobom magam. Mihez képest?

ORGON

Ahhoz. Hogy kártyafüggő, szenvedélybeteg.

Vallásilag meg éppen ellenkezőleg.

Misén e *gavalért* még sohasem láttam.

DORINE

Talán mert máskor jár. Ez aztán a szempont...

ORGON

Igen, szempont. Ellenben nézd meg Tartuffe-öt,

Micsoda lelki gazdagság és hitélet,

Mit számolatlanul majd lábadoz borít.

Az Úrban fogtok egyesülni napra nap,

A lankadatlan, forró, felebaráti

Szeretetben. Mit szólsz? Akarod, ugye!

Akarjad! Önként. Jobb lesz úgy mindkettőnknek.

DORINE

Önként? Önként, akár a kéz- és lábtörést...

ORGON

Hess innen, ne szólj bele, ha nem segítesz.

Leghőbb szándékát olykor egy fiatal lány

Atyja kalauza nélkül föl sem ismeri.

DORINE

Ó, bárcsak ne bírnám úgy a lányát s magát...

ORGON

Hát ne bírjal, te, nem vagyok rászorulva.

DORINE

De bírom, és nem tűröm, hogy kiröhögjék,

Hogy egy varjúpapagáj, egy szemforgatonc

Ágyába kényszerítve lányát, oda is üljön

A szélére, mintha az Úr trónusára,

S a keshedt gyertyáját még fogja is neki...

ORGON

Te, egy vakhang, és kipofozlak innét!

DORINE

Na szép, mondhatom, a jámbor ember üt-ver...

Ezentúl meg se szólalok...

ORGON

...Ajánlom is!

DORINE

Legföljebb csak magamban.

ORGON

Nem megmondtam?

DORINE

De.

ORGON

Mariane, hidd el, mindent jól megfontoltam.

Lehet, kezdetben külseje, és miegymás

Tán nem vonzanak, de a nemes belső...

(Dorine-t bámulja)

...Mert igenis, hogy belbecs és nem a külsín,

Még ha egynémely kisasszonyok tán...

DORINE

Szóltam?

Nem szóltam.

ORGON

Addig jó, amíg nem szólsz.

Nos igen, Mariane, ott tartottunk, ugye, hogy

meg fogjátok kedvelni egymást...

MARIANE

...Igenis.

DORINE

Mariane, én lepetézek. Ilyen málé

Teremtést nem látott a világ! Na, engem

Magához akaratom ellenére nem

Kényszerítene a római pápa se.

Adnék majd neki olyan nászéjszakát,

Hogy míg nadrágot hord, feszt megemlegetné.

ORGON

Mit mondtam?

DORINE

Én, uram, magamba beszélek,

És ha kihallatszik, csak azért lehet, mert

Mindjárt fölrobbanok.

ORGON

Mindjárt fejbe váglak!

(Pofonra emeli kezét)

Nos, felelj, de tüstént! Mért nem felelsz, hallod?

DORINE

Mert megtiltotta.

ORGON

Nem te mért nem! A lányom!

A teremtésit, lesz itt rend, ne féljete!

Majd én megmutatom. Megparancsolom, hogy

Mire visszajövétek...

DORINE

„Szeress bele, lányom

Tartuffe-ömbe”, nemde?

ORGON

Te, én agyonváglak!

(Dorine kimenekül, Orgon utána)

Harmadik jelenet

(Dorine, Mariane)

DORINE

Én rögtön berosálok! Mondd, megnémultál,

Mariane!? Hát kit akarnak férjhez adni?

Engem? Hogy hagyatsz szó nélkül ilyen szemét

Ötletet? Ha kés alá viszik, a nyúl is

sikong, s nem ül báván a fűben, mint a szar...

MARIANE

De ha egyszer ő dönt, s ennyire akarja?

DORINE

Ha úgy akarná, néki kútba ugranál?

MARIANE

Hát, kútba inkább... Na de mit mondtam volna?

DORINE

Azt, ami van: mást szeretsz, és legyen szíves,

A csalánt ne a más ízével verje!

Érzelmével. S bújjon Tartuffe ágyába ő.

MARIANE

Apánk olyan bölcs volt mindig. Nyilván tudja...

DORINE

Nem tudja. Meghülyült. Rá kell döbbszteni,

Hogy hályog van szemén, mit vakhitnek hívnak.

Arról nem is beszélve, hogy te, Mariane,

Úgyszólván menyasszony vagy, hisz megkért Valér.

Persze, az más, ha kiseretével belőle...

MARIANE

Soha, Dorine, soha. Hogy is mondhataszilyent?

Hiszen tudod jól, hogy Valért én mennyire...

DORINE

...Mennyire mi? Szeretni több, mint nyavalygás,

Meg édes holdrasóhaj nyári éjszakán.

Akarod, hogy ő legyen a férjed?

MARIANE

Naná,

Jobban, mint bármit.

DORINE

S Valér is ezt akarja?

MARIANE

Szentül hiszem.

DORINE

Nahát. S a másik esküvő?

MARIANE

Még kérded? Tartuffe? Inkább a halál!

DORINE

Aha.

Aha. Hogy ez nekem nem jutott eszembe.

Apánkkal szemben kussolunk, oszt meghalunk,

Ahelyett, hogy egyszer kinyitnánk a szánkat.

MARIANE

Mit csináljak, ha egyszer az apám? Inkább

Sajnáltnál.

DORINE

Sajnálni egy lúdagyú libát?

Tudod, mikor!

MARIANE

Azt mondd meg inkább, mit tegyek,

Gyöngé lány létemre. Nem Valér a férfi?!

Szóljunk Valérnak, intézze el apámnál!

DORINE

Helyetted, kislibám? S még őt hibáztatod?!

Ha annyit nem tudsz mondani az apádnak,

Hogy bocsíka, de ezt nem? S inkább tartsa be

Adott szavát. Ha egyszer Valérnak ígért,

Adjon Valérnak, hisz őt szereted, punktum.

MARIANE

Azt hiszed, olyan könnyű szembeszegülni,

S bevallani apámnak, hogy én és Valér...

Negyedik jelenet

(Valér, Mariane, Dorine)

Már bocsánat, de én szemérmesebb alkat
Vagyok nálad, Dorine, és engedelmesebb...
Tudod, apám, hogy imád. És pont e forró
Szeretettel szemben...

DORINE

...Szeretet? Egy nagy szar.

Ki így szeret, az nem apa. Az birtokos,
Kényúr. Kerítő. Hölgykufár.

MARIANE

Jaj, ne bántsad!

DORINE

De bántom, térjen észhez végre, épp azért!

MARIANE

Gondold meg, eddig mindig csak a javamra
Tett, s ha döntött, bölcsen, megfontolva döntött,
Hát kinek higgyek most, ha hinni is, nem is...

DORINE

...Kinek higgy, drága lelkem? Higgyél csak neki,
Mindenben bölcs apád biztos bölcs ebben is.

S ő biztos jobban tudja nálad, kit szeretsz.

Tartuffe jó parti, hallottad, meg van mondva,

Származásától az állad le fog esni,

Szidolozhatod neki a glóriáját,

Míg ő zabál, bolhát fog, elhamuzgat,

S két gyónás közt az Úrban egyesül veled.

Egészségedre, angyalom. Mert erre vágysz,

Azt látom...

MARIANE

Állj már le! Jól van, igazad van.

Hallgatlak. Mit tegyek? Mondjak nyíltan nemet?

DORINE

Ugyan! Fogadj szót. Igaza van apádnak.

Még rosszabbat is kitalálhatott volna.

Egy konkrét majmot, nemde? Csak legyen jámbor,

Hítbuzgó, Istennek s főleg néki tetsző,

Talán nem gáláns az első pillantásra,

Vizont hazacipel a kedves mamához,

Nagy lakodalmat csap, hisz nagy a rokonság,

Majomhúsleves lesz majomrántothússal,

Majommálnatorta majomcukrázdából,

Együtt bolházgattok, míg leég a gyertya,

S majomnászígyban megtartüffölődöl...

MARIANE

Dorine, most már hagyj abba! Nem volt még elég?

Inkább tanácsot adnál...

DORINE

Cseléded vagyok,

Hallottad, nem tanácsadód!

MARIANE

Jaj, föl ne vedd,

A legjobb barátnőm nélkül mire mennék?

DORINE

Férjhez, csezmeg, a szép Tartuffe-höz, oszt kalap.

MARIANE

Jól van, Dorine, így is jó, megyek, de engem

Többet nem láttok...

DORINE

Dehogynem, kitalálunk

Valamit, ne tojj be! Nézd csak, itt jön Valér...

VALÉR

Imént hallottam az újságot, mondhatom,
Nagyszerű, Mariane, szívből gratulálok.

MARIANE

Milyen újságot?

VALÉR

Hát hogy Tartuffe elvesz.

MARIANE

Hogy ki? Tartuffe?

VALÉR

Tartuffe. Vagy talán nem igaz?

MARIANE

Erről az apámat kéne megkérdezned,

Hogy mit akar. Hogy hogyan képzeled.

VALÉR

Apád?

Apád Tartuffe-höz adna? De hát a múltkor
nekem ígérte meg... és ehhez te mit szólsz?

MARIANE

Mért, és te mit szólsz?

VALÉR

Még kérded? Gratulálok!

MARIANE

Ennyi? Hogy gratulálsz?

VALÉR

Hát, ha neked annyi...

Menj csak szépen férjhez. Fogadjál szót neki!

MARIANE

Köszönöm a kedves tanácsot.

VALÉR

Szívesen.

Ahogy nézem, pont ilyen tanácsra vártál.

MARIANE

És ha ilyenre? Úgy tűnik, szívből adtad.

VALÉR

Naná, hisz látom, amit én szerelemnek

Hittem, az csupán...

MARIANE

...Te beszélsz szerelemről?

Közben gratulálsz, s a nyílt színen biztatsz, hogy

Menjek csak férjhez ahhoz, akit az apám

Talált nekem? Tudod mit? Megteszem, Valér,

Ha neked ennyi. Ha neked ennyi volt csak...

VALÉR

...Nekem? Aki megkértelek apádtól, aki...

De hagyjuk, úgy látom, vitánk kapóra jött,

Rég eldöntötted, és most rám kened, bravó!

MARIANE

Hogy én? Talán inkább te könnyebbülsz meg,

Hogy nem kell értem küzdened az apámmal.

VALÉR

Mit küzdjek, hogyha nem szeretsz, ha sohase

Szeretnél?

MARIANE

Hogy én, Valér? Még ezt van... képed

Mondani a szemembe? Hogy téged én nem?

VALÉR
Például kimondtad egyszer is, hogy szeretsz,
Vagy ilyesmi?
MARIANE
Milyesmi? Aki nem látja,
Mert vak, annak úgyszólván hiába mondanám.
VALÉR
Ha nem látom, mert nincs mit látnom, vak vagyok?
Oké, úgy látszik, tényleg vak voltam. Eddig.
De most majd körülnézek, ne félj. S lesz, aki
Nem hiteget, hogy a kezét adja, hanem
Megvigasztal...
MARIANE
...Nocsak, ha nincsen veszteség,
minek vigasz? Húzzál, én nem tartóztatlak.
VALÉR
Szóval kidobsz. De nem baj. Legalább látom,
hogyan állunk.
MARIANE
Te látod? Én látom.
Csak menj, ha nem bírod magad türtöztetni,
Valér. És házasodj meg gyorsan. Ég veled.
VALÉR
Megyek, cseszed, nem állok a boldogságod
Útjába.
MARIANE
Én se, cseszed, a tiedébe.
VALÉR
Köszönöm kedvességed.
MARIANE
Sose köszönjed.
VALÉR
Élj boldogul!
MARIANE
Te is.
VALÉR
Agyó.
MARIANE
Agyó.
DORINE
Agyó
A lószart. Most már tényleg hagyjátok abba!
Még két ilyen hülyét! Gondoltam, hallgatok,
Hisz két felnőtt ember. Két szerelmes, hátha
Kitaláltok valami okosat, de ti...
VALÉR
...Ebbe ne szólj bele, Dorine. Hagyj elmenni!
DORINE
Dehogyan hagylak!
VALÉR
Engem innen kidobtak.
DORINE
Ugyan...
MARIANE
Hagyjad csak, Dorine, én úgyszólván megyek.
DORINE
Most meg te kezded?
MARIANE
Nem kezdem. Befejeztük.
DORINE
Elég legyen már. Mindketten itt maradtok.
VALÉR
Aztán miért?
MARIANE
Úgy is van, minek maradnánk?

DORINE
Minek? Hát hogy kibéküljétek, debilém!
Én ilyet nem láttam, istenemre mondom,
Az egyik úgy hülye, a másik úgy bolond...
VALÉR
Bolond? Hallottad, nem, hogy tárgyaltam velem?
MARIANE
Sértegetett. Itt akart hagyni a bajban!
VALÉR
Én...
DORINE
...Állj! Egyik szerelmesebb, mint a másik.
MARIANE
Na de kibe?
VALÉR
Úgy van. Kibe. Ez a kérdés.
DORINE
Te Valérba, szívem, Valér pedig beléd.
MARIANE
Ahhoz képest eléggé undok volt velem...
VALÉR
Ezt én is mondhatom...
MARIANE
De ha egyszer szerelmes,
Mért nem mutatja ki?
VALÉR
Te hülye vagy. Én nem...?
MARIANE
Mért nem tud egy kicsit kedvesebben nézni?
VALÉR
Azért mert rám se nézel. Mit néztek, ha te...
DORINE
...Valér, elég volt már! Nincsen jobb dolgok?
Például azonnal kibékülni, aztán...
MARIANE
...Én nem veszem össze...
VALÉR
...A részemről... én se.
MARIANE
De azt azért...
VALÉR
...Látod?
DORINE
Nincs „de”. Semmi „látod”.
Hanem a nagy gáz van. A nagy nyakig szar van.
Az, hogy mit csináljunk. Az, hogy hogyan védjük ki
Szegény apádurad agylágyult ötletét,
Ez itt a kérdés, csezmeg, mindenekelőtt.
MARIANE
Mit tegyünk, Dorine?
VALÉR
Szökjünk meg?
Legyen! Én megszöktetem!
DORINE
A nagy túró.
Nyerjünk időt. Egy Tartuffe se tart örökké.
Te, Mariane, szépen fejet hajtasz apád
Akarata előtt, hadd örüljön, csak épp
Nem szólsz egy árva szót se, nem mondasz igent.
Jó, nemet se. Ürügyet mindig találunk,
Ilyen betegség, meg olyan csillagállás,
Bő telihold – nincs mit rá ne tudnánk fogni,
Láthatsz rossz jelet, álmodhatsz gyászmenettel...
Cléante úr s asszonyunk szószólótok lehet
Mindeközben, sőt apátok észre térhet,

Mit tudom én, csak idő legyen, úgy bármi
Lehet még, ám ezalatt találkoznotok
Tilos. S most menj, Valér!
VALÉR

Mindenre kész vagyok

Érted, Mariane.
MARIANE

Értem, s vagy tiéd leszek,

Vagy...

DORINE

...Persze, hogy övé. De most már tűz. Nyomás,

Semmi szükség rá, hogy meglásson valaki.

Valér, te erre méész, Mariane, te arra.

(*Kítaszigálja őket a színpadról*)

HARMADIK FELVONÁS

Első jelenet

(*Damis, Dorine*)

DAMIS

Mit mondtál? Az apám? Tartuffe-höz Mariane-t?

Tudod, mikor hagyom! Tudod, mikor, hogy egy

Ilyenhez... Nem elég, hogy itt van,

Rontja a levegőt, dirigál... Beszarok!

Most még a húgom is? Hát elszáll az agyam...

Én a tökét fogom...

DORINE

...Kérlek, ne fogd, Damis!

DAMIS

Mi az, hogy ne?

DORINE

Az, hogy nyugodjál le, kérlek.

Nem eszik olyan forrón, talán csak kósza

Ötlet...

DAMIS

...Akkor is. Micsoda beteg ötlet!?

Hát tényleg elvette apám eszét az ég?

DORINE

Elvette, visszaadja. Ismered, milyen.

Apád is csak ember, mond egy nagy hülyeséget,

És szégyenében nemhogy visszaszívna,

de fújja, szítja feszt, míg már-már elhiszi.

Nem kell komolyan venni...

DAMIS

Mi az, hogy nem kell?

Ez a fanyelű legyen a húgom férje?

Sose, tudod!? Hol van?

DORINE

Csak hagyd az apádat!

DAMIS

Mit az apám!? Az a rohadalom hol van!

DORINE

Na, Tartuffe-öt pláne hagyd békén. Elrontasz

Mindent, ha botrányt csinálsz. Csak hadd beszéljen

Vele a mostohaanyád. Az többet ér.

Ez az imagúnár úgy odavan érte,

Hogy a kedvéért tán visszalép a frigytől.

Asszonyom éppen most készül kifaggatni,

S latba veti, ha kell, egész befolyását...

DAMIS

Mit kell latba vetni? Szétrúgni a seggét!

DORINE

Na látod, pont ezért jobb lesz, hogy ha eltűnsz.

DAMIS

Nem hagyom magára egy ilyen alakkal.

DORINE

És ezt hogy gondolod? Ők tárgyalnak, te meg...

DAMIS

...Elbújok, ne aggódj!

DORINE

És a legrosszabbkor

Lépsz elő, ismerlek jól...

DAMIS

Maradj már! Jönnek.

(*Elrejtőzik*)

Második jelenet

(*Tartuffe, Lőrinc, Dorine*)

TARTUFFE

Köszönöm, korbács, hogy ütlegeltethetem

Magam általad. Kérlek, tedd a helyére,

Lőrinc... ha már egyszer erre születünk...

Helyre tenni azt... Áldjon meg érte a mi

Malasztal teljes mennyei urunk!

DORINE

Ámen.

Dicsértessék az úrnak helyet foglalni.

Az asszonyom azonnal itt lesz.

TARTUFFE (*Dorine-ra mutat*)

Azt. Azt ott!

A legalázatosabb nyomatékmal kérem,

Vigye innen, leányom, ha velem beszél!

Vagy fődje be! Lőrinc, adj rá egy keszkenőt!

DORINE

Hogy mi?

TARTUFFE

A dekoltázsát, kérem, fődje be!

A keblét, kérném tisztelettel. Azt, igen.

Vagy strandra tetszik? Hogy rosszabbat ne mondjak...

DORINE

Szép, mondhatom, ha már ennyitől fölizgul!

És csak ezektől itt, ha szabad kérdenem?

Vagy minden cicit... azaz keblét le szokott

Keszkenőzni a rettentő bámultában?

(*Lőrinc*) Látom, ez is olyan fölizgulós, mint te...

Tőlem állhatnátok itt csóré meztelen,

Te meg a gazdád, aztán lóbálhatnátok,

Amitek van, váltig, Szűz Máriára mondom,

Rátok se pödörnék...

TARTUFFE

Elég, te Szodoma

Leánya! Szád befogjad... ha szabad kérnem,

Legalázatos tisztelettel, különben

Én magam leendek kénytelen... ki innét...

DORINE

...Megyek már, leendjen csak az úr maradni,

Asszonyom üzeni, hogy várjon egy kicsit.

TARTUFFE

Óh, lenge lény, minő szent érzés várni rá!

DORINE

Hát várjon. Készítheti a keszkenőjét.

TARTUFFE

Mit mondtál, céda?

DORINE

Alászolgája, annyit.

Harmadik jelenet

(Elmira, Tartuffe)

TARTUFFE

Beh örvendek, asszonyom, hogy a mi Urunk,
Áldassék malasztal, szemmel láthatóan
Meghallgatandta az én gyarló imám is
Picurkát megrendült egészsége tárgyában.
Szabad remélnem, hogy már nem gyengélkedik?

ELMIRA

Köszönöm kérdését, egészen jól vagyok,
Tartuffe úr, s amiatt...

TARTUFFE

...Pardon, először is

Engedélyét kérem, nagyságos asszonyom,
Hogy szabadhassak pusztá szemmel nézni önt...

ELMIRA

Parancsoljon...

TARTUFFE

Parancs? Ugyan ki volnók én,
Hogy parancsoljak? Ha van parancs, az nálunk
Hatalmasabb és mélyebb és sötétebb.
Itt én csak kérhetek...

ELMIRA

...Nos hát, ez kölcsönös.

TARTUFFE

Oh, „kölcsönös”! Mi szép e szó, s mi kedves,
A ká, a csé, az ő, a nös – belédobog
Minden tagom a gondolatba...

ELMIRA

...Úgy értem,

Én is kérni, azaz kérdezni szeretnék.

TARTUFFE

Egy szót se többet, máris teljesítve van.

ELMIRA

Lekötelez, de talán foglaljunk helyet.

TARTUFFE

Ne fáradjon, nem szoktam csak úgy leülni.
A magamfajta ember vagy térdel, vagy repül...
Lelkem repül, ha önt tudhatja érének,
A test pedig... engedje gyarló testemet
Térdre hullatni ön előtt egy imára...

ELMIRA

Igazán lekötelez, de ne fáradjon.
Nagyon bizalmas ügyben fordulok önhöz,
És rögtön meg kell mondjam, kínos lenne, ha
Ebből bármi is férjem fülébe jutna.

TARTUFFE

A sír, hol nemzet sülyyed el, nem hallgat így,
Nagyságos asszonyom.

ELMIRA

Remélem, megérti,

Mért akartam önnel kettesben...

TARTUFFE

...Nagyon is

Értem, ha szabad édes szavába vágnom.
Magam se vágnék semmit jobban, mint
Egy édes kettest önnel, s megadáz az ég.
Forró imáim szemérme epedáját,
Lám, megperzselték végre, s most itt ül velem...

ELMIRA

...Nos, igen, nagyon kedves. Zavarban vagyok,
Az az igazság. Noha kettőnk viszonya
Pillanatnyilag nem jogosít fel ennyi
Bizalmasságra, mégis, tán szokatlanul,
S szemérmetlenül... teljes őszinteséget
Kérek öntől. Uram, tegye a szívére...

TARTUFFE

...Az enyémre?

ELMIRA

...A kezét, s vallja meg nekem...

TARTUFFE

...Megvallom. Nem bírom tovább. Hol is kezdjem?

Ön engem, úgy lehet, a túlzott szigorom
Után ítelt meg, s tán *el* is picinyt, de a
Roppant hevületnek, mellyel udvarlóit...

Már bocsánat, de a sok kandi, koslató
Ficsurra gondolok, hogy mért voltam velük
Oly engesztelhetetlen, annak egy, csak egy
Oka van...

ELMIRA

...Hogy aggódott üdvösségemért.

TARTUFFE

Nagyon hevesen aggódtam, hogyha érti...

(Magszorítja Elmira kezét)

ELMIRA

Mit nem csinál, uram!

TARTUFFE

Mutattam, mennyire

Aggódtam, tisztelettel. S aggódom most is.

ELMIRA

Ezért fogja a térdem? Aggodalomból?

TARTUFFE

Ezért, de nemcsak emiatt...

(Próbálja átölelni Elmirát)

ELMIRA

De uram!

TARTUFFE

Mily izgató csipkével fedvék keblei!
Elkendőztében még lángolóbb érénye...

ELMIRA

Mit nem mond... és tesz... hallja?! El a kezekkel!

TARTUFFE

Ha el, hát el. Óh, sújts le, mennyei atyám,
A te sóvár, bűnös fiad ujjaira!

Sajnos előfordul, hogy nem bírok velük.

Mint kéjmososz, előnállósulandnak,

És nélkülem járják az érény útját.

Legjobb imára kulcsolnom őket, úgy nem

Lehet baj... s esedeznem bocsánatáért.

ELMIRA

Nézzenek oda, miből lesz a cserebogár!

Legalább tudom, mért imádkozik folyton.

A szent ember! Nem mondom, meg vagyok lepve,

de megbocsátok...

TARTUFFE

...Köszönöm.

ELMIRA

...Feltéve, hogy

A következő kérdésemre a lelke

Legmélyéből, de mint a gyóntatójának,

Oly őszintén válaszol.

TARTUFFE

Kérdezzen, drágám!

ELMIRA

Igaz, hogy a férjem Tartuffe úrhoz adná a leányát? Szóval hogy ön és Mariane...

TARTUFFE

...Hogy Mariane és én? Vagy úgy... micsoda finom tapintat! Kérem, ne tartson ettől, Asszonyom. Ha volt köztünk ilyesmiről szó, S ha tán igent mondtam, csupán azon okból, hogy férjét, e drága embert meg ne bántsam. Orgon barátom kissé... ne értsen félre, Roppant nagy lélek, ki folyton adakozna, Amiye csak van, rám tukmálna mindent, „Ne vidd túlzásba”, mondom, „de”, mondja, „vedd el”, És így tovább, de hát érti, drágám... Ugyan, Mariane gyerek... s ez egy gyermeteg ötlet.

ELMIRA

Istennek legyen hála, ez azt jelenti...

TARTUFFE

...Azt. Hogy másfelé vonz szívem forró vágya.

ELMIRA

Értem. Az ég, az égi boldogság felé,

Hol örök jutalmát...

TARTUFFE

...Egy más személy felé,

Egy dús, egy érett...

ELMIRA

...Dús?! Tartuffe úr, de hát ön...

TARTUFFE

...Óh, mit „de hát én”, drágám? Mért mindig „de hát”?

Nem vagyok fából, és összefér az éggel,

Kérem alássan, a tiszta férfiúság

Rögtalaján álló vágyteli sovárgás...

Ha egy személyben testesül meg ez az ég,

Egy hímnikus, egy vonzó megtestesülésben...

Melyben kedve telnök Mindenhatónknak is,

Az örök nőiségben, mely szárnyként emel,

Konkrétan önben, asszonyom. Engedje meg,

Hiszen ön kért a legfőbb gyóntatómhozi

Őszinteségre, hogy ezennel bevalljam

Epedetemet, az ön kezébe téve

Sorsom, széna vagy szalma, menny avagy pokol.

ELMIRA

Úgy értsem... Nézz oda, Tartuffe úr! De hát ez,

Mi tagadás, komplett szerelmi vallomás...

Hímnikus? Széna? Nem hiszek a fülemnek.

Hogy fér ez össze a Tartuffe úr hitével?

Az engesztelhetetlen buzgalommal,

Mit ön éjjel-nappal gyakorolni látszik?

TARTUFFE

Jól összefér, ne tartsál ettől, kis csacsi,

Mi összepasszol, az Úrban össze is fér,

Ha összetesszük forró porzónk és bibénk...

Te vagy az oka, ha nem bírok magammal.

Vadít minden szavad, minden kis hajlatod

Érzéseimet tajtékig felcsigázza...

ELMIRA

...Na de tisztelt uram! Ez mégse... kupleráj!

TARTUFFE

Milyen szép a szádból a szó, hogy kupleráj,

Mondj még ilyeneket, cucus...

ELMIRA

Hogyhogy cucus?

Nem túl óvatlan ön? Mégiscsak férjes asszony

Vagyok, s a férjnek ráadásul ön...

TARTUFFE

...Barátja.

Legjobb barátja. Ám attól ne tarts, hogy

Orgon rájön, kapitális nagy gyermek ő,

Aki mostanság ideákkal golyózik.

Mindent elhisz, s ezen hitében bízhatunk.

És bizhatsz bennem, én nem fogok fecsegni,

Mint egy Damis-féle, nyálcsorganc kis publi.

Kikürtölni a kelyhet, mellyel áldozunk?

Ezt én tűzzel-vassal... mélyen elítélem.

A kis hírnevedre érdekem vigyázni,

Leghőbb csipkéjeként titkos bájaidnak,

Szent erényed fölött még inkább öröködöm.

ELMIRA

Még inkább öröködik?

TARTUFFE

Még inkább, mint tegnap.

Csak semmi bonyodalom, ezt mondom mindig,

Diszkréció egyenlő problémátlan gyönyör.

ELMIRA

Hogyan? Ezt mondja mindig? Ó hát ez derék,

S mit mond, ha megyek, s férjemnek elmesélem,

Mire vetemedett kiváló barátja,

A nagy erénycsósz...

TARTUFFE

...Nem fogja elmesélni.

Ön ehhez túl okos, másrészt túl kihívó...

ELMIRA

Hogy én kihívó?

TARTUFFE

Magunk közt szólvá: sajnos.

Orgon barátom ezt fel nem panaszlaná,

Hisz férfi ő, ki néma, mint a kőszál,

De látom, szenved tőle olykor, s nem csoda.

Én nyugtatom, naná, de mit mondjak neki,

Pláne ezek után, nagyságos asszonyom,

Hisz vélem is, már bocsánat, oly nőileg

Viselkedett, hogy megmondva az őszintét

Elpattant a húrom.

ELMIRA

Mit nem merészel!

TARTUFFE

Igen, elpattant. Nem lévén én se fából.

És a kedves kérdésére válaszolva

Azt mondanám neki, ha sor kerülne rá,

Hogy rút bűnös vagyok, Orgon barátom, sőt

Testvérem a bűnben, hát meg kell hogy értsél,

Te is csak férfi vagy, barlangos testű ember,

Kit éppúgy megkísért a, legyünk őszinték,

Parányit *felkínált* szerelmi alkalom...

Ezt mondanám, ha. De erre nem kerül sor.

ELMIRA

Nézzenek oda, de nagyon biztos benne!

Azt majd még meglátjuk... Tán tényleg nem kerül

Sor rá. Talán... Hogyha jó fiú lesz, Tartuffe,

Ha nekem itt és most szentül megígéri,

Hogy Mariane-t semmiképp nem veszi nőül,

Sőt, közbenjár férjemenél, hogy lánya frigyét

Valérral tovább ne halogassa.

TARTUFFE

Beh szép,

Ha alkudozik ön... szemérmét levette...

Egy édes kis kufár, orcája pírban ég...

Kíváncsi lennék, hol gyúlnak még ki forró,

Másrészt hogy ne okozzon fájdalmat neked,
De én...
ORGON

De te...
ELMIRA

...Ugyan, normális nő rá se
Ránt az ilyesmire, nemhogy a férjéhez
Szaladna. Teljesen fölösleges ebből
Ügyet csinálni, Damis, hisz végső soron
Nem történt olyasmi...

ORGON

...Milyesmi, Elmira?

ELMIRA

Olyasmi. Ami ennyi szóra érdemes.
És most, engedelmet, magatokra hagylak.

Hatodik jelenet

(*Orgon, Damis, Tartuffe*)

ORGON

Mit beszél ez itt? Tartuffe! Semmit se értek!
Ne ejts kétségbe! Hallod?! Mondd, hogy nem igaz!

TARTUFFE

Nyilván igaz, barátom. Ha a derék és
Erkölcseleg roppant feddhetetlen fiad
Így látta, így van, nem fogok vitatkozni.
De profundis clamavi te, domine, rüt
Bűnös vagyok. Lőrinc, hamut ide nekem!
Tévelyedett fejemre szórjatok hamut!
Ítéltetek fölöttem...

ORGON

...Ugyan, dehogy, csak

Mondd, hogy nem így volt.

TARTUFFE

Hiszen hallod, hogy így volt.

ORGON

De én tőled akarom hallani, testvér,
Mondd végre, hogy koholmány, másként nem tudom,
Mit higgyek, kinek higgyek...

TARTUFFE

...Mit higgy és kinek?

Megértettem a célzást. Nézd, ha nem tudod,
Higgy-e nekem, ha megrendült a belém vetett
Bizalmad...

ORGON

...Dehogy, Tartuffe testvérem, én csak...

TARTUFFE

...Célozgat, gyanakszol. Zörög a harasztal.
De jól van így, ahogy van.

ORGON

...De hogy van, Tartuffe?

TARTUFFE

Hogy? Úgy van, ahogy van. A sas nem fog legyet.

ORGON

Vagyis, barátom...

TARTUFFE

...Látom, nem érted, mindegy.

Tedd a kötelességed mint nejed férje

S e fiúgyermek atyja, ne habozz, sújts le

Barátod porban fetrengő korpuszára.

Nem magyarázkodom, és nem védekezek,

Készen állok az elűztetésre,

S akármilyen rosszul vagyok, lesz még erőm

E porhüvelyt magammal vonszolandani.

ORGON

Rossszul vagy? (*Damis-hoz*) Látod, te bivaly, mit csináltál?

DAMIS

Én, apám, én? Ó mit csinált! S csinál. Mi ez

A kibaszott ripacséria?

ORGON

Elhallgass!

TARTUFFE

Hagyd őt, nyomatékosan kérlek, beszéljen.

Ne énelem törődj. Ó a fiad, nem én,

Mért nekem hinnél, ő látta, amit látott.

És hátha úgy volt, ahogyan elmeséli.

Mért ne, lehet, hogy rútul megtévesztelek,

S csak belém láttad mindama erényt, amit

Most hadd ne soroljak. Kéjnősző és buja

A látszatom, hát az vagyok. Nyilván,

Ha túlfűlt képzelete szemüvegén át

Egy ilyen éles elme és okos szem

Így látott... Rajta, Damis, beszélj nyugodtan!

Ne félj apádtól, nem bűnös senki más,

Egyedül én, nem gyarló senki más, csak én,

Sőt gyilkos, sőt... beszélj, a bűnöm annyi, hogy

Nem vitatkozom...

ORGON

Nézd meg, dobáld követ,

Ó meg most is csak óvna... Hát nincsen szíved,

Te ballator?

DAMIS

Apám, hogy a francba hihetsz

Egy ilyen röhejes színjátéknak, mondd meg,

Hova tetted a szemed, a józan eszed?

Könyörgök, most az egyszer...

ORGON

...Befogd a pofád,

Te! Hát ki vagy te, mi, hogy kioktasd az

Apádat? Mit tettél le az asztalra, te

Kukkoló, hát hogy veszed a bátorságot

Megvádolni egy ilyen... Rossszul vagy, Tartuffe?

Hívjak orvost?

TARTUFFE

Folytasd, ne fáradj énelem!

ORGON

Ha ő meghal nekem, agyonváglak, te dög.

TARTUFFE

Ne, Orgon, nagyon kérlek...

ORGON

...Küldessek vízért?

TARTUFFE

Nem kell. Bocsáss meg neki!

ORGON

Látod, te kis pöcs!

S te ezt az embert sároznád be. Mit állsz itt,

Szaladj vízért! ...Vagy orvost? Mégis hozassak...

DAMIS

Apám!

ORGON

Semmi apám, és nem vagy a fiam,

Ha térden állva nem kéred bocsánatát.

DAMIS

Hogy én? Te viccelsz!

TARTUFFE

Ugyan, ne kényszerítsd,

Hogyha ő magától nem érzi szükségét...

ORGON

Ne félj, mindjárt érzi a bűdös ficsúrja!
Gyerünk. Letérdelsz. És mindenki letérdel.
Asszony, kölyök, leány, repedtsarkú cseléd,
És mától rend lesz ebben a kuplerájban.
Bocsáss meg érte, testvérem, de kihozza
A vértolulás belőlem az obszcént.
Ha ők így, én is így. Ha nekik nem kell a
Szelíd szeretet, a kontempláció, a
Helyes út szép szóval, hát kelljen korbáccsal.

TARTUFFE

Ne vesd el a sulykot, Orgon testvér, ámbár,
Az Írás szerint sulyk alatt nő a pálma...

ORGON

Ezek nem pálma többé nekem. Dudva, gyom.
Mely, látom én, naná, hogy összeesküszik,
És semmi nem drága néki, hogy alantass
Célját elérvén, a házamból kiűzzön
Téged, barátom, de pofára fog esni.

DAMIS

Félek, apám, hogy te leszel, aki...

ORGON

...Hallgass!

Tudd meg, hogy egyszer s mindenkorra itt marad
Ez a szenvedő nagy ember, akit itt látsz.
Sőt sógorod lesz. Mert eljegyezi Mariane-t.
Még hozzá ma este. És dögöljete meg.

DAMIS

Kis híján megdugja a feleségedet,
Erre te hozzákényszerítet a lányod.
Gratulálok. Méltó vagy a barátodhoz.

ORGON

Nem vagyok méltó, te szaros, te kis senki!
Illetve de... illetve takarodj!

TARTUFFE

Orgon!

ORGON

A korbács, testvérem, adjad a korbácsod!
Te cenk, te kis kufár, most kiverlek innét.

DAMIS

Ne félj, megyek magamtól. Sajnálak, apám.

ORGON

Sajnálasz? Te sajnálasz? Hát én meg kitagadlak.
E perctől koldus vagy, nincstelen. Na mit szólsz?
Na?

(Damis kimegy)

Hetedik jelenet

(Orgon, Tartuffe)

TARTUFFE

Na... Ez túlzás. Ezt tán nem kellett volna.
Sőt. A vizsály lisztje vizsájára sül el,
Jól vésd eszedbe e népajkáni mondást,
Testvérem, és nyomatékosan szeretném
Leszögezni, hogyha az elszenvedetek
Következtében tán valami történnék
Velem, mi sajnos nem kizárt, én akkor is,
Ott is... A Szűzanya könnyére kérlek, hogy
Bocsáss meg néki...

ORGON

...Oh, ne monddj ilyet, Tartuffe.

Ha veled bármi is... hát én agyonverem.

De most már nyugodj meg...

TARTUFFE

...Nyugodj te meg, ha tudsz.

Én hadd sajogjak önsebemben, mint a só,

Kis ideig még, azután megyek, szerény

Motyóimat engedelmeddel össze kell

Készítenők...

ORGON

...Hogyan, miért? Tartuffe, ne viccelj!

TARTUFFE

Nézd, engem itt gyűlölnék, s bizonyos vagyok,

Kullancsaik nyilával lassú mérgüket

Addig fecselik túlságos vaj szívedbe,

Míg végül magad is megmérgeződsz, hiszen

Mégiscsak a családod, köztük a helyed,

Satöbbi.

ORGON

Óh, nincs semmi satöbbi, barátom.

Ugyan már! Mondd meg, tán fiam vádja célt ért?

TARTUFFE

Tán az övé nem, kérlek. Na de tudhatom,

Becsés nejedre hogy hatott ez a szcéna?

ORGON

Ugyan, e mocskoládé? Hallottad, sehogy.

TARTUFFE

Na-na! Várd ki a végét, és különben is,

Ezek után önagyságával egy fedél

Alatt – Damis szétkürtöl mindent, nem vitás –,

Jó híred érdekében sem maradhatok.

ORGON

Maradj, Tartuffe, könyörgök, nem élem túl, ha

Elmész...

TARTUFFE

...Zsarolsz, hiszen jól tudod a gyöngém,

Hogy tehetetlen vagyok a szeretettel

Szemben, mely bő sugárban felém áramol...

Nos, hát legyen, mártíriumra születtem,

Dacára, hogy a tiéid már lóbálják

A kanalat, amelyben megfojtának...

ORGON

...Milyen kanál?! Majd kiverem a kezükből.

TARTUFFE

Ki kardot ránt, barátom, kard által vész el.

ORGON

Te csak ne féljél, adok én nekik kardot!

TARTUFFE

Mindegy, túrni születtem, szolgálni,

S ha ennyire buzgón kívánod, legyen meg

Az Úr akarata, maradok.

ORGON

Köszönöm.

TARTUFFE

Meghúzódok lakrészem mélyén, és nejed

Önagyságát igyekszem elkerülni.

A pletyka rút hidrája szájára kapja

Úgyis... sőt, mindkettőnket. Gondold meg, Orgon,

Nem lenne jobb mégis...

ORGON

...Nem, nem, megígérted!

És semmi meghúzódás. Ellenkezőleg.

Ragaszkodom, hogy együtt légy a nejemmel

Éjjel-nappal. Nappal. Nyilvánosan. Demonstratívén.
A sok pletykás tulok meg jöjjön és...

TARTUFFE

...Ki ne mondd!

ORGON

Bocsáss meg, barátom, fel vagyok indulva.

TARTUFFE

Megértetek. Mégis, nem sok ennyi jószág?

ORGON

Sok tán a barátság? A bizalom? Nem sok.

Sőt, hogy végképp üsse meg őket a guta,

Úgy döntöttem, még az esküvőtök előtt

Rád iratom minden vagyonomat.

TARTUFFE

Orgon,

Testvérem, meggondoltad ezt?

ORGON

Nagyon is meg.

Hisz minékünk mi a vagyon? Cafrang, kacat.

Csak nekik fontos, e földi viperáknak,

Döntésem őket sújtja porba, s ez elég

Tétel nekem, úgyhogy ragaszkodom hozzá,

Legyen azé, amim van, aki legközelebb

Áll hozzám, vejemé s legfőbb barátomé.

Fogadd el, kérek, Tartuffe, s boldoggá teszel.

TARTUFFE

Megint zsarolsz, gyarló és esendő parányt.

Szeretetednek fényes zuhatagában

Mit is akarhatnék jobban, mint hogy boldog

Legyél, leteszem hát a fegyvert, mit tegyek,

Legyen meg általad az Ó akarata.

ORGON

Nos, köszönöm. Gyere, foglaljuk írásba.

TARTUFFE

Oh, mi az írás adott szavunkhoz képest...

De nem vitatkozom, legyünk túl rajta, ha

Úgy akarod. Jó, írjuk alá közjegyző

Előtt mint kettőnk közös akaratával

Egyező sötöbbit, mai dátum, tanuk,

Vagy ahogy az efféléknél szokásos, én

Rád bízom magam, hisz világi ügyekben

Tétova vagyok... mint albatrosz a parton...

ORGON

Albatrosz a parton... istenem, beh szép ez,

Beh emelkedett ez! Tartuffe, garantálom,

Röptödet ezentúl nem zavarja semmi.

TARTUFFE

És a családod?

ORGON

Mit nekem a családom!

...Legföljebb ők. Nos, ők gutát fognak kapni.

És kapjanak csak, mást nem is érdemelnek.

NEGYEDIK FELVONÁS

Első jelenet

(Cléante, Tartuffe)

CLÉANTE

Ah, Tartuffe úr, örülök, hogy itt találok.

TARTUFFE

Imaórára készülődve épp fordulok

Befelém, úgyhogy... mi tetszik, szolgálatjára?

Nem hinném, hogy mintegy véletlenül örül...

CLÉANTE

...Nem véletlen, valóban. Ide figyeljen,

A kertelést a tárgy se tűri, én se, hát

Hagyjuk, ki mit gondol, és hogy mi is történt.

Tegyük föl, hogy Damis fantáziált, netán

Azért, hogy ön ellen hangolja sógorom.

Rendben, uram, lehet. Úgy a szegény fiú

Nagyot hibázott. Na de az mégis túlzás,

Kérem, mi több, túlmegy minden határon, hogy

Ez okból egy apa kitagadja fiát,

Sőt az örökségét is egy tollvonással

Vejeül kiszemelt barátjára hagyja,

Aki, eszem megáll, képes elfogadni.

Nos, ez tényleg botrány, és finoman szólva

nem tesz jót magának, Tartuffe úr. Nagyon nem.

S nem tesz jót az ügynek, amelyet mégiscsak...

TARTUFFE

...Ez nem tesz jót? És nem az orcapirító

Föltéves nem tesz? Felbujtás és hamis vád?

Ezt állítja a tisztelt éceszgéber úr?

CLEANTE

Azt állítom, uram, ha ön jó keresztény,

Megbocsát Damis-nak, és rábíra Orgont,

Hogy fogadja vissza.

TARTUFFE

Ohó, megbocsátás!

Én megbocsátanék. Boldogan, higgye el,

Sőt, én már meg is vagyok bocsátva. Spongya!

Imádkozom érte, állja meg a helyét,

Hogy le ne ültessék, bocsánat a viccért,

Mi is tudunk viccelni... Boldoguljon csak!

Odakünn, távol, a messzi idegenben.

Ámde hazahívni!? Nem tehetem, kérem.

CLÉANTE

Már hogyné tehetné, ha tenni akarná,

Egy szavába kerül, s Orgon visszahívja.

TARTUFFE

Éppen erről van szó. Ha szegény barátom

Visszahívna fiát, egy ilyen ügy után

Hogy élhetnének együtt, közös fedél alatt,

Megmondaná nekem? Akkor nyilvánvaló,

Hogy távoznom kéne. Ami önmagában

Semmi, mi vagyok én, egy porszemnyi porszem.

Na de távoztomba az a szegény, jámbor

Orgon belehalna. Persze, ha ez a cél,

És hát vannak jelek, hogy egyesek éppen

Ezen fondorkodnak... bel- és külszemélyek

Összeesküvésleg. De nem képzelheti,

Hogy én partner leszek ilyesmiben, úgyhogy

Itt maradok, ha nincs ellene az úrnak

Kifogása. Arról nem is beszélve, ha

Föltéve, ám meg nem engedve távozom,

Mit gondol a világ? Nem azt, hogy *van miért?*

Hogy a fülem mögött ki se mondom, mi van?

Én nemcsak magam képviselem, ha tetszik

Értetni, de Őt is, legyen neve áldott,

Úgyhogy, tetszik vagy nem, én itt nem privátim

Maradatok, hanem legfelsőbb érdekből.

CLÉANTE

Ez demagógia, uram, engedje meg,

Az Isten érdekét hagyja csak az égre,

Ítélezik az Úr, ha majd ítélni kell.

Hát ki maga, hogy helyette álljon bosszút,

Magasról negligálva, hogy mást ne mondjak,
A megbocsátás, a szeretet parancsát?
TARTUFFE
Még hogy én ki vagyok? Inkább hogy maga ki?!
Mire föl oktat ki a szabadelvű úr?
Hogy mást ne mondjak. Meg van bocsátva, nemde?
Könyörögve van érette. Szeretettel.
Lábmegmosásáig menve, ha muszájna.
De egy fedél alatt? Ilyesmit nem kíván
Tólem az Úr.
CLÉANTE

S azt tán igen, azt kívánja
Az Úr, hogy jámbor szolgája elfogadja
A heveny elmebajból, de mondjuk úgy, hogy
Felindulásból ráíratott vagyont?

TARTUFFE
Ohó! Helyben vagyunk. Uraságod szerint
Elmebaj tehát a jóság, az adakozás.
S ki ezt gyakorolja, veszett kutya. Nemde?
CLÉANTE

Nem, uram, én csak a vagyonról beszélek.
TARTUFFE
Másról se, úgy van. Ez jellemző önökre,
Hogy mindig csak a vagyon körül forognak.
Ha lenne önben csöpp empátia, de nincs,
Tudhatná, nekem cafrang, semmi a vagyon.
El is fogadhatom, olyannyira semmi.
Következésképpen, vegyék tudomásul,
El is fogadom. Épp annak érdekében,
Hogy jó kezekbe kerüljön, hogy ne jusson
Istentelen ebek harmincadjárja,
Jachtra, kaszinóra, perditálkodásra,
Hogy ne szolgáljanak vele oly célokat,
Aminők az Úrnak nem tetszenek, és kész.
CLÉANTE

Persze, hogy melyik cél tetszik és melyik nem
Az Úrnak, azt konkrétan az úr dönti el,
A maga javára. Így kell egy füst alatt
Kisemmizni az örököszt és elúzni.
Kérlelnem kéne önt. Érvelni. Vitázni.
De nem teszem. Ön egy...
TARTUFFE

...Tudom. Hernyó. Tetű.
Jobb, hogy nem mondta ki, így nem kell pörre mennem,
És becsületem nevében, mely az Égé,
Nem kell kegyedet széjjelnyomatnom, mint egy...
Én se mondom ki. Ugye, most csalódtam?

CLÉANTE
Téved, Tartuffe úr. Mondhatom, nem csalódtam.
TARTUFFE
Aha. Aha. Ravasz. Sugallgatunk, ugye?
Tulajdonítgatunk. Csúsztatunk, gyalázunk.
Obszcén szavakra gondolunk. Köszönje meg,
Hogy ezt nem is hallottam. S most, ha kérhetem,
Imaóráim közeledvén szíveskedjünk
Eltávozni innét.

(Cléante nem mozdul)

Nos, akkor én megyek.

Második jelenet

(Orgon, Cléante)

ORGON
Az előbb mintha őt hallottam volna, nem?
Hol van Tartuffe?

CLÉANTE
A jövődő vejed? Éppen
Imádkozik. Orgon, ide figyelj, muszáj
Valamit nagyon komolyan megbeszélünk.

ORGON
Úgy van. Mindjárt jön Elmira és Mariane.
CLÉANTE
Hallgass rám, kénytelen vagyok azt tanácsolni...

ORGON
...Tanács? A nagy fehér tanácsadó tanácsol?
A hivatásos orrbeleütő? Igen?
A bölcs guru? Nos, köszönöm. Inkább legyenek
Tanácstalan, Cléante, mint hogy te tanácsolj.
Most pedig... megbocsáss, szűk családi ügyek...

CLÉANTE
Pontosan...
ORGON
...Nagyon örültem az építő
Hozzáállásodnak. Kösz a látogatást.

CLÉANTE
Vagyis kidobsz.
ORGON
Ugyan már! Mész te magadtól.

CLÉANTE
Megértem, hogy kidobsz. Csak meg ne bánd. Agyó. (Kimegy)

Harmadik jelenet

(Elmira, Mariane, Dorine, Orgon)

MARIANE
Apám! Mindenre kérlek, ami szent...
ORGON

...Vagyis
Tudod, mi vár rád máma este, Mariane.
Bizony, szűzi lányságod fészőlő bimbaja
Kiröppen a fészékéből. Remélem, örvendsz!
Itt másnak nincs helye, csak az örömmnek.
Örvendj, imádkozz, mosdjal, légy csini...

MARIANE
...Apám,
Apácska, hallgassál meg, legalább ezt ne
Tedd velem, ezt a ma esti kézfogót ne.
Ha egy kicsit is szeretsz...

ORGON
...Nagyon szeretlek!
MARIANE
Akkor mért kényszerítesz!?

ORGON
Ne kezd megint a
Butáskodást, én nem kényszerítlek, hanem
Helyzetbe hozlak. Kibontom, mi benned van.

A saját érdekedben. Nekem is nehéz,
Lányos apának, ha kirepül a lánya,
De el kell viselnem, mert van fensőbb érdek,
Van kötelezettség, s mert én messzebb látok,
Mint te, buksikám, sőt...

MARIANE

...Ne messzire lássál,

Apácska, könyörgök, a lábad elé nézz,
Szerencsétlen lányod térden áll előtted.
Meg akarod ölni? Hogyha ez a célod,
Öld meg itt azonnal, de ne add Tartuffe-höz.

ORGON

Azt hittem, kislányom, ez le van tárgyalva.

MARIANE

Nincsen. Velem nincs le. Ha már nem adsz ahhoz,
Ha nem adsz Valérhoz, akié a szívem,
Ne adjál senkihez. S engedj, hogy elmenjek!

ORGON

Ugyan hová mennél?

MARIANE

Apácának állok.

(Elmira és Dorine bejön)

ORGON

Apácának? Majd pont! Mariane, butuskám,
Hites urad mellett bőséggel lesz módod
az ájtatosságra. Minek neked ahhoz
egy külön kolostor? Az nem babzsúr ám!
Hanem korán kelés. Meg elhivatottság.
Hideg vízbe mosdás. Elég, megígértem.
Ezek komoly dolgok, erről szerződés van,
Házasságlevél van, hozomány, miegymás.

MARIANE

Irasd rá mindenem nyugodtan, csak vigye,
Nekem semmi se kell, de engedj el, apám.

ORGON

Hát fogva tartalak? Nem tartalak fogva.
Hogyan engedjelek akkor el, Mariane?

MARIANE

Úgy, hogy nem adsz hozzá ehhez a...

ORGON

...Ki ne mondd,

Mert a vőlegényedről beszélsz. És most már
legyen elég ebből. Indulj a szobádba.

(Mariane kimegy)

(Dorine-hoz) Te pedig hallgass. Téged nem kérdeztelek.

DORINE

Én meg se szólaltam, nem mintha...

ORGON

...Addig jó.

Mit állsz itt? Menj inkább utána.

ELMIRA

Maradj, Dorine!

...Illetve menj, nézd meg, mi van szegénnyel,
Azután gyere vissza, kérlek.

DORINE

Igenis.

(Kimegy)

ELMIRA

Orgon, ugye tudod, hogy mennyire szeretlek?

ORGON

...

ELMIRA

Tudod?

ORGON

Tudom, na. De mért jössz mindig ezzel?

ELMIRA

Azért. Mert fáj látnom, hogy elment az eszed.
Mert fáj látnom, hogy a szeretet irántad,
Mit ezerszeresen is kiérdemeltél,
Hogy változik át teljes elszörnyedéssé.

ORGON

Van egy akaratom, egy elhivatásom,
Egy erkölcsi mércém, s elszörnyednek máris,
Szentül igazam van, máris nem szeretnek.
Ne szeressenek. Teszek e földi smúzra.

A sunyi kiutálók. Az összeesküvők.

Élükön azzal a pornográf ficsúrral,

Ki semmiféle aljas rágalalmazástól

Nem riad vissza. Vedd észre, még téged is,

Még a hites mostohaanyját is bele-

Keveri...

ELMIRA

...Jót akart. Arról nem is beszélve,

Hogy...

ORGON

...Hogy mi? Na, gyerünk, vádold csak meg te is.

Eceteljél csak bele a hét sebébe!

Majd belehalt szegény, hogy őt ilyesmivel...

ELMIRA

Szegény? Na tudod! Ha ott vagy, nem ezt mondd.

ORGON

De ezt mondom. Lehet, hogy tán elejtett egy

Bókot, felebarátságból, nyájasságból,

Mit tudom én, szeretetből, s ti ezt rögtön,

Megjegyzem, magatokból kiindulva, úgy

Csúrtétek-csavartatok...

ELMIRA

...Nevetséges vagy.

A stréber és eszelős igyekezeted,

Hogy történhet bármi, mondhat bárki bármit,

Foroghat kockán a lányod boldogsága,

Lehet a tét feleséged becsülete, mindegy,

Te csak neki hiszel, neki, senki másnak.

ORGON

Úgy? Te senki más vagy? Válaszolj, Elmira!

Hoppá!? Senki más vagy? Mert én neked hittem.

A becsületes feleségemnek hittem.

Azt mondtad, nem volt semmi. És hogy ugyan már.

Egyébként ismerlek jól, ha bármi is, ha,

Mondjuk, bármi is... történt volna netántán,

Te, szívem, ordítottál, toporzékoltál

Volna tisztességes asszony létedre, a

Szemét kapartad volna ki udvarlódnak.

Nemde? Halljam! Nemde? S mivel nem kapartad,

Hála az istennek, ez a bizonyíték,

Hogy Tartuffe ártatlan, s Damis egy aljadék.

ELMIRA

Értelek, Orgon. Micsoda hülye voltam!

Nem akartam botrányt csinálni. Kímélni

Akartam a büszkeséged, a barátod

Íránti, hogy is mondjam, forró micsodát,

S most aljas módon ezt fordítod ellenem.

Nos jó. Tartuffe meg akart baszni.

ORGON

Mit mondtál?

ELMIRA
 Jól hallottad. Persze nem hiszed. Ugye, nem?!
 ORGON
 Nem.
 ELMIRA
 És mégis, mi kéne ahhoz, hogy elhidd?
 ORGON
 Mi kéne? Mit mi kéne? Hogy igaz legyen!
 De minthogy nem igaz, nem kéne semmi se.
 ELMIRA
 És ha a saját két füleddel hallanád?
 Úgy se hinnéd?
 ORGON
 A saját... Hogy? Hogy hallanám?
 Ha, mondjuk, volna is mit... Hogy? Nem értelek.
 ELMIRA
 Ha, mondjuk, elbújnál itt, én meg légyottra
 Hívnám a kéjnősző barátodat. Mindent
 Hallanál, akár látnál is testközelből.
 S amint megbizonyosodtál, közbelépnél.
 Na? Mondhatjuk úgy, hogy kelepcebe csalnám.
 Ha szent, nem árt neki, ha nem szent, láthatod
 In flagranti a kígyót, akit kebleden
 melengettél... Sőt a nejedén...
 ORGON
 ...Elmira!
 Milyen beszéd ez? Ne ízetlenkedj, kérlek.
 Az lehetetlen, hogy Tartuffe...
 ELMIRA
 ...Győződj meg hát!
 Mitől félsz, Orgon? Hisz Tartuffe feddhetetlen.
 Ha visszautasít, csak én veszíthetek,
 Oda lesz hitelem, tisztességem, minden
 Erényem, bukott nő leszek. De te nem ettől...
 ORGON
 ...Mitől, mitől nem!? Már nem tudom, mit higgyek.
 Szörnyeteg vagy. És mind szörnyetegen vagytok.
 Kivetkőzik magából köztetek az
 Ember. De jó, legyen. Öntsünk tiszta vizet
 A pohárba, de szeretném leszögezni,
 hogy semmi értelme. Küldj érte, elbújok.
 ELMIRA (*kimegy, kintről*)
 Dorine, ereddj, mondd Tartuffe úrnak, kéretem.
 ORGON
 Uram atyám, mi lesz, ha Tartuffe rajtafog,
 Hogy kémkedek utána, leskelődök?
 Én belehalok. A föld megnyílik, és ott,
 Azonmód elsüllyedek. De most már mindegy.
 Legyen. Ha úgy lesz, mint ahogy lesz, nem fogok
 Lelepleződni, hogyha meg... de ilyen nincs.

Negyedik jelenet

(*Elmira, Orgon*)

ELMIRA
 Azonnal jön.
 ORGON
 Azonnal? Ezt honnan tudod?
 És ha épp nem ér rá? Elmélkedik, pihen...
 ELMIRA
 ...Jön az, ha én hívom. Kezét-lábát törli.
 Most azt teszed, amit mondok! Bebújsz ide,

S csak akkor moccansz meg, csak akkor jössz ki, ha...
 ORGON
 ...Ki ne mondd!
 ELMIRA
 ...Ha muszáj.
 ORGON
 Hogy érted, hogy muszáj?
 ELMIRA
 Úgy. Ha irántam érzett szerelmed, avagy
 Férji büszkeséged nem enged maradni.
 ORGON
 Enged. Ne aggódj, hogy enged. És köszönd meg.
 Értetek teszem, amit teszek, hogy tisztán
 Lássatok, hogy a beteges képzelgések,
 Keringéstek a kéj, a sárló hús körül
 le fogjon lepleződni végre. Döglegyek,
 Tartuffe erényén megtörtök, mint a tajték...
 (*Elbújik*)
 ELMIRA
 Te fogsz megtörni sajnos. Nem irigyellek.
 Sajnálalak, Orgon. És sajnálom magunkat.
 Nos, fogsz hallani néhány sikamlósságot
 Nejed szájából, néhány olyasmi dolgot,
 Mit nem szokás, legföljebb hitvesi ágyban,
 Ha még emlékszel. Csapdát állítok...
 ORGON
 ...Szegény!

ELMIRA
 ...Tehát nem utasítom el, sőt kihívó
 Leszek, mintha viszonznám érzelmeit,
 Vagyis minthogyha én is benne lennék egy...
 ORGON
 ...Ki ne mondd! Nem kerül rá sor!
 ELMIRA
 Csak rajtad áll,
 Mire kerül és mire nem. Ha úgy érzed,
 Elég, ha úgy érzed, megbizonyosodtál,
 Lépj közbe, bújj elő, zörögj, üvölts. Nagyon
 Kérlek. Minél előbb. Ha kicsit is szeretsz.

Ötödik jelenet

(*Tartuffe, Elmira, Orgon*)

TARTUFFE
 Nagyságos asszonyom hivatott. Itt vagyok.
 ELMIRA
 Jól körülnézett ön? Nem látta meg senki?
 Nagyon nem szeretném, ha kihallgatnának,
 Azok után, hogy majdnem... hogy ez a kölyök...
 Becsukta az ajtót? Nézze meg! Zárja rá!
 Nincs szükségünk még egy ilyen lebukásra,
 Nemde?
 TARTUFFE
 Nagyságos asszonyom!
 ELMIRA
 Igaza van,
 Ha tartózkodik. De melegen remélem,
 Látta, hogy amit csak az adott helyzetben
 tettem, azt önért tettem, Tartuffe.
 Hogy letagadtam, ami letagadható,
 S hogy önt védtem annyiban, amennyiben egy
 Gyöngé nő egy erős férfit rémültében

védhet... Egy okos férfit, akinek tüzes
Szavára... asszonyzívje épp lángot fogott.
Csak nem haragszik rám?

TARTUFFE

Szó se róla, kérem!

ELMIRA

Láthatta, a maga jámbor barátja felől,
Következésképp az én férjem felől is
Biztos lehet, ő buzgón támogatja, hogy
Kettesben legyünk, még parancsba is adja,
Nehogy azt higgye bárki, hogy maga meg én
Kettesben épp azért nem, mert dehogynem.
Úgyhogy nincs mit féljünk.

TARTUFFE

Szó se róla, kérem,

De hogyha meg szabad jegyeznem, korábban
Ön egész más értelemben nyilatkozott.

ELMIRA

Más értelemben lehet, de ez érzelmi
Kérdés, Tartuffe, s a női kebel komplikált,
Rejtelmes tartomány...

TARTUFFE

...Szó se róla, kérem...

ELMIRA

...A szende csipke kívül még azt sohajtja: nem,
De már a vér belül forró igent susog
A hódító szavakra. Vagy elfeledte,
Miként udvarolt nekem, s hogy miket mondott?
Tán emlékeztessem?

TARTUFFE

Szó se róla, drágám!

ELMIRA

Nem mondta, hogy a szemérmem epedáját
Forró imával perzselte gondolatban?
Nos?

TARTUFFE

A szám kiszárad öntől, asszonyom...

ELMIRA

S leghőbb csipkéjeként titkos bájaimnak
nem fogta térdem, vállam, hogy mást ne mondjak...

TARTUFFE

Mondjon...

ELMIRA

...Hogy tegyük össze porzónk és bibénk?

Mert felcsigázza önt minden kis hajlatom?

TARTUFFE

Mi az, hogy felcsigáz! Az nem kifejezés.

De el kell néznie, hogy óvatoskodom.

Van rá okom. ...Papír szerint már vőlegény

vagyok, s ma este kézfogó, amit kegyed

Nem pártol épp. És ámbár forr a vérem,

Agyi kelmémben a gyanú mint varrótú

Váltig motoz, vajon nem cselvetés, delnői

Trükk, párdóz, e mézvihar? S vajon nem így

Akarja meggátolni frigyemet?

ELMIRA

De így!

Naná, hogy így! Szerelmes asszony mi mást

Ohajtna, mint egymagában birtokolni

A férfit, akiért lobot vetett szíve?

TARTUFFE

Úgy? Lobot vetett?

ELMIRA

Lobot. Nem látni rajtam?

TARTUFFE

Bizonyítsd be! Itt és most. Rögtön, hogy szeretsz.

Hogy a kis forró lángod értem ég. Vetközz!

ELMIRA

Hogyan?

TARTUFFE

Úgy, ahogy mondom, vetközz!

Nekem bizonyíték kell, nem ígéret.

ELMIRA

Kérem, kérem, túl sietős ez a tempó!

Nem elég önnek a vallomásom mára?

TARTUFFE

Elég, bőven elég, ha kézzel foghatom.

ELMIRA

Kézzel? S ha ránk nyitnak? Hogy érti, hogy kézzel?

TARTUFFE

Hát kézzel. Hogy mást ne mondjak. Vagy mondjak mást?

ELMIRA

Nem, ne mondjon ön!

TARTUFFE

Tegezz vissza, te Júnó!

Ha lángolásod tényleg engem illet,

Miért is késlekednénk, azonmód oltjuk el!

ELMIRA

Attól félek, hogy mindezt hallja valaki!

S ha hallja, hát előbb-utóbb, inkább előbb,

Közbe is lép, ha egyszer hallja...

TARTUFFE

Nem hallja.

Ha túl sikítózós vagy, legföljebb akkor...

Sikítózós vagy?

ELMIRA

Nem arról van szó, kérem...

TARTUFFE

Hanem miről van szó? Ha annyira imádsz,

Minek vonakodol?

ELMIRA

Szemérmem túl erős,

Férjes asszony létemre szégyenlős vagyok,

S ön túl erőszakos. Valósággal vérmes.

Nyakam már-már kiszívja, fogdossa combom,

Félreérthetetlen mozdulatokat tesz...

Lassabban a testtel, hagyjon kis időt még!

Én is hívó vagyok, és fel nem foghatom,

Szent ember dacára ennyire hogy lehet ...

Vigyázzon, eltépi!

TARTUFFE

Kívánlak, úgy lehet.

Fogd meg, hogy mennyire!

ELMIRA

S a tizparancsolat?

Hisz ez kétszeresen is súlyos bűn, uram!

TARTUFFE

Bűn... de szép kis bé betűd van... Bűn, ugyan már,

Gyónjad a fülemben, mi bűn még, s kövesd el,

Azon melegében föloldozlak, drágám,

Van hozzá nexusom, áldassék a neve...

ELMIRA

...A házasságtörés akkor is bűn, és ön

Éppen arra vesz rá, nem is túl szelíden...

Mit szólna ehhez kebelbarátja, Orgon,

Ha mindezt a saját fülével hallaná?

TARTUFFE

Orgon! Ugyan hagyj már! Az nem szólna semmit.

Derék, jámbor ember... Tartaná a gyertyát,
ha kérném. Azt hisz el, amit mondok neki.
Őt rám bízhatod. Te csak velem törődjél...
ELMIRA
Ha már ő envelem csöppet sem törődik...
Ha hagyja, hogy...
TARTUFFE

Ki? Orgon? Tán elhanyagol
Az ágyban? Ejnye-bejnye... majd én kárpótollak...

ELMIRA
Kárpótol? Igen? És nem lép közbe senki?
S még az én uram is elfordítja arcát?

TARTUFFE
Dehogyan fordítja, az Úr az nem szégyenlős.
ELMIRA

Nos, rendben van, legyen, aminek lenni kell.
Ilyen túlerőnek nem állhatok ellent
Gyöngé nő létemre... Csak egy percet várjon,
Menjen, nézzen előbb körül a folyosón ...
TARTUFFE

Minek?
ELMIRA

Hogy véletlenül se lepjenek meg.
Kérem! És gondosan zárja be az ajtót!

(Tartuffe kimegy)

Hatodik jelenet

(Orgon, Elmira)

ORGON *(félíg előbújik)*
Számig ér az undor. Ölnöm kell, okádnom.

ELMIRA
Még hogy neked? Ne mondd? Én hányom el magam,
Mind a kettőtökön, a zsák meg a foltja.

ORGON
És most mit csináljak?
ELMIRA

Hogyha kérded, semmit.
Bújj vissza, fülelj, hogy ne legyen kétséged.
Ki tudja, lehet, hogy csak fantáziálok,
Hiszen a szent ember jámbor bókokat mond,
Hisz nem történt semmi, kézzelfoghatóan
nem vette még elő, sőt le se tépte a
Bugyimat, hát ráérsz a leleplezéssel,
Nem igaz?

TARTUFFE *(kintről)*
Hogyan? Mondtál valamit? Mindjárt
Jövök. Egy lélek sincs itt. Kettesben vagyunk,
(Belép.) Áldozhatunk az édes, bűnös testnek... Ó,
Mit rejtegetsz?

(Elmira próbálja eltakarni Orgont, sikertelenül, Orgon előbújik)

Hetedik jelenet

(Tartuffe, Elmira, Orgon)

TARTUFFE
Orgon, nahát, én azt hittem,
...Testvérem, imaórán vagy... Mily kellemes

Meglepetés... Épp jöttem, hogy... a nejedhez
Jöttem... Nézd, lehet, hogy így első látásra...

ORGON
Első látásra mi?
TARTUFFE

Ne izgasd föl magad!
Ne kapkodj, számolj tízig mielőtt...

ORGON
Mielőtt?

TARTUFFE
Rendben van, elbuktam... de leszögezem,
Hogy nem én kezdtem... kezdeményezőleg...

Te vagy rá a tanúm... esendő testvérem
Az Úrban. Meg kell értened engem, te is
Csak férfi vagy... barlangos testű ember,
Gyarló személy... hisz az Írásban is ott áll,
Hogy a kísértés olykor megpróbálja...
A legjobbakat is, sőt...

ORGON
...Kuss! És takarodj!

Te szemforgató geci. Ájtatos takony.
Kloákarongy... foshányadék, varangyszar...
Epém könnyembe tódul... torkom elszorul...

ELMIRA
Nem épp jókedvemből tettem, amit tettem,
De nem bánom, uram, ezt meg kell mondanom.

TARTUFFE
Önhöz, nagyságos asszonyom, nincsen szavam.
Ön egy tartály. Nulla. Egy hervadó edény.

ORGON
Vedd a holmid, és takarodj a házamból!

TARTUFFE
Pardon, barátom, pardon. Rosszul ragozol.
Mivel történt egy kis aktus köztünk, nemde?

Jogi természetű apró ráiratás.
Voltál olyan... mindegy. Túl ócska stikli ez,
Mit képeső nejeddel kifundéroztatok,
Ahhoz, hogy sikerüljön... Micsoda idők...

Hát szétrakja lábát az impotens ura
feje fölött, de szó szerint, és így állít
kelepcét...

ORGON
...Takarodj, Tartuffe, mert megöllek.

TARTUFFE
Megyek. De csak miattad. Nehogy csinálj még
Valami hülyeséget, s testi sértéssel

Tetézd a birtokháborítást, a rám törést,
Az életveszélyes megfenyegetésem.
Tudom, milyen túlzó bírsz lenni, milyen
Meggondolatlan, sőt keresztényietlen...

ORGON
Tartuffe!!!
TARTUFFE

Megyek. De a törvény erejénél
Fogva jövök vissza, jogállam az jogállam,
S nem fogom eltérni, hogy házamból kitűnj.

Nyolcadik jelenet

(Elmira, Orgon)

ORGON
Megállt a szívem. Elmira! Biztos megállt.

ÖTÖDIK FELVONÁS

(*Orgon, Elmira, Dorine, Cléante, Mariane, Damis, Valér, Pernelle-né*)

Mivel ez a munka a legkevésbé sem fordítás (a szöveg az övé, noha a mű ezzel együtt sem „saját”), a szerző megengedhette magának, hogy annyit és azt használjon az eredeti történetből, amennyit jónak látott. Ennek értelmében számára a darab a negyedik felvonás végével befejeződött. Nem így a mindenkori előadás számára, a színpadi befejezést tehát szerző a mindenkori rendezőre bízta, amint ezt, akaratlanul, Molière is tette, megírván a finoman szólva is álszent ötödik felvonást – kezdjen vele az utókor, amit akar. Szerző el kell mondja, hogy többféle, hosszabb-rövidebb írott véggel kísérletezett, végül mindegyiket hamisnak, beszédesen gyengének találta a néma záróképhez képest: ott ül a család az üres színpadon, túl hisztérián, túl érzelmeken, túl apátián, összepakolva várja a speditőrt. Orgon motyog, vagy már nem is motyog, némán üldögél, mint a pakkok egyike. Nem a házából, a saját életéből rámolta ki magát. Se a csoda nem jön, se a végrehajtó. Ami jön, az a

függöny.

A levegőm! Megállt a levegőm! Segíts!

ELMIRA

Hogyhogy kitúrj? Milyen birtokháborítás?

ORGON

Itt halok meg!

ELMIRA

Mit irattál te rá?

ORGON

Mindent.

ELMIRA

Mindent?

ORGON

Házat. Vagyont. Ma. Közjegyző előtt.

ELMIRA

Gratulálok.

ORGON

Ezt most nem kell, hogy gratulálsz,

Édeském. Egy szegény hülyének, egy halottnak,

Ezt most nem kell, érted, nem kell.

ELMIRA

Gratulálok.